

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

În acest număr:

De vorbă cu Ilya Ehrenburg

de I. Weinberg

pag. 5

Noapți albe la Leningrad

de L. Raicu

pag. 6-7

ÎN ÎNTÎMPINAREA GLORIOASEI ANIVERSĂRI

Oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării se pregătesc cu entuziasm pentru sărbătorirea celei de a 15-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist. În întâmpinarea măreții zile de 23 August, oamenii muncii de la orașe și sate, se întrec să obțină noi realizări în toate domeniile de activitate.

Hotărârea C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri privitoare la cea de a 15-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist, reflectă deosebita amploare ce o va lua în acest an sărbătorirea zilei de 23 August.

Ziua de 23 August s-a înscris ca cea mai mare sărbătoare națională a poporului român. Răsturnarea dictaturii militare fasciste, victoria insurecției armate înlăptuite sub conducerea Partidului Comunist Român prin acțiunea coordonată a forțelor patriotice populare, a soldaților, ofițerilor și generalilor patrioți din armată, în condițiile loviturilor nimicitoare date armatelor fasciste de armata sovietică eliberatoare, a constituit o cotitură istorică în viața poporului român. Pe calea deschisă de victoria forțelor patriotice, poporul nostru a sfărâmat jugul burghezo-moșieresc, a abolit monarhia și a cucerit întreaga putere de stat. Au fost create astfel premisele necesare pentru desfășurarea operei de construire a socialismului.

În cei 15 ani care au trecut de la victoria insurecției armate antifasciste, poporul nostru, strâns unit în jurul Partidului Muncitoresc Român și urmînd cu fidelitate indicațiile sale, a înlăptuit o uriașă operă constructivă, în toate domeniile de activitate. În decurs de numai un deceniu și jumătate, poporul liber și stăpîn pe soarta sa a realizat sub conducerea Partidului Muncitoresc Român ceea ce burghezia nu a reușit să înlăptuiască de-a lungul a multe decenii. A fost lichidată cumplită înapoiere economică moștenită din trecut, România „eminamente agricolă” transformîndu-se într-un puternic stat industrial-agrar, cu o industrie socialistă dezvoltată și o agricultură în plină înflorire. În anii construcției socialiste au apărut noi fabrici și uzine, regiuni odinioară înapoiate, ca Oltenia sau Moldova, au devenit centrele unei puternice înfloriri industriale.

Mari prefaceri pe calea progresului au avut loc și în viața satului. Se realizează cu succes indicația Congresului al II-lea al P.M.R. de a se asigura precumpănirea sectorului socialist în agricultură, atît ca sursă de venit și ca producție agricolă-marfă. În agricultură a fost lichidată pînă la capăt exploatarea omului de către om.

Au fost obținute succese însemnate în creșterea nivelului de trai al poporului muncitor.

O imagine a drumului glorios parcurs de poporul nostru în cei 15 ani de viață liberă va constitui expoziția „Dezvoltarea economiei Republicii Populare Romîne în cei 15 ani de la eliberare”, ce se va deschide la București, în a doua jumătate a anului. Hotărîrea C.C. al P.M.R. și a guvernului prevede și alte acțiuni pentru sărbătorirea zilei de 23 August. În cadrul „Decadei culturii din R.P.R.” din luna august vor apare noi opere literare, teatrele și cinematografele vor prezenta noi piese și filme consacrate eroicilor constructori ai socialismului din patria noastră. Va fi deschisă expoziția anuală de stat a artelor plastice și va avea loc concursul celor mai bune formații artistice de amatori din întreprinderi, instituții și de la sate.

În întâmpinarea glorioasei aniversări, în fabrici și în uzine, pe ogoare și în laboratoarele institutelor de cercetări științifice, în școli și facultăți, se desfășoară o însuflețită mișcare patriotică pentru rezultate superioare în muncă.

A 15-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist prilejuește o caldă și emoționantă manifestare de atașament a tuturor celor ce muncesc față de regimul democrat-popular, față de Partidul Muncitoresc Român, conducătorul înțelept și încercat al întregului popor pe calea unei vieți libere și fericite.

Veac nou

EXPOZIȚIA U.R.S.S. - 1959

Din prima jumătate a lunii martie, pe adresa Moscova — Expoziția realizărilor economiei naționale, au început să sosească exponate din toate colțurile Uniunii Sovietice. În trei luni, au fost transportate pe liniile ferate, aeriene și fluviale peste 4.000 de tone de mostre ale industriei, agriculturii și construcțiilor, de la semi-conductorii de mărime liliputană și pînă la uriașele avioane „Tu-104”.

Anul acesta, Expoziția va cuprinde 18 pavilioane noi: al electrificării, radioelectronicii, transporturilor, geologiei, cerealelor, cărții sovietice, rezervelor de muncă etc. În felul acesta, Expoziția va oglindi mai larg realitatea sovietică, în aspectele ei multiple și semnificative. Dintre noile sectoare atrage atenția acela al „Radioelectronicii”. Pavilionul este construit din aluminiu și sticlă. Aici vor putea fi văzute aparate

pentru sonorizarea stereofonică, tipuri noi de mașini electronice de calculat, modele diferite de aparate de radio și televiziune destinate folosirii în procesele de producție și tehnologice.

Pavilionul industriei chimice prezintă întreaga gamă de produse confecționate din materiale plastice.

Un loc însemnat ocupă prezentarea sateliților artificiali și aparatura instalată pe bordul lor, avioanele cu reacție de pasageri, locomotivele electrice și Diesel.

Pentru prima oară, vor fi expuse instalații în funcțiune pentru cercetări termonucleare: machetele instalațiilor termonucleare „Jann-o” și „Alfa”, macheta instalației cu comandă toroidală și macheta primului dispozitiv de captare adiabatic. Deosebit interes prezintă machetele celor două centrale atomoelectrice de câte 400.000 kW, cu reactor de urano-grăjit.

La Expoziție vor fi prezentate ultimele tipuri de mașini agricole, printre care tractorul cu comandă automată. Vor fi prezentate 500 de tipuri de tractoare și combine, 400 de alte mecanisme diferite pentru agricultură, printre care 170 de mostre noi.

În pavilionul „Ocolirea sănătății și industria medicală”, vor putea fi văzute aparate ca acela destinat circulației artificiale a sîngelui, un rinichi artificial și altele.

Expoziția de la Moscova este unică în lume, prezentînd simultan realizările unei mari țări în toate domeniile de activitate — economie, tehnică, știință și cultură. Ca teritoriul și volum al construcțiilor, expoziția depășește dimensiunile aceleia care a avut loc în 1958 la Bruxelles, unde au participat 38 de țări. La Moscova vor putea fi văzute 100.000 de exponate.

V. Dascălu

● La 10 iunie a plecat din Moscova spre Siberia un vagon special al redacției revistei „Literaturnaia gazeta”.

Continuând o tradiție mai veche a scriitorilor sovietici care, în anii primelor cincinale, la apelul lui Maxim Gorki au plecat pe șantiere, noua brigadă de scriitori s-a îndreptat spre marile șantiere ale septenarului din Siberia. În „redacția pe roate” vor lucra poetul Alexandr Bezimenski, veteran al primelor brigăzi din cel dintii cincinal, și un grup de scriitori și publiciști, cițiva operatori de cinema etc.

Prima oprire a fost la Omsk. Brigada a vizitat întreprinderi, șantiere, colhozuri etc., editând două numere dintr-un ziar de mare tiraj „Literaturnaia gazeta în Siberia”.

A doua haltă va fi la Krasnoiarsk, unde membrii brigăzii vor vizita șantierul hidrocentralului de la Krasnoiarsk și Nazarovsk, diferite uzine ș.a.

Apoi, vagonul-redacție se va opri la Bratsk. Brigada de scriitori își va încheia călătoria — care va dura o lună — pe țărmurile Baikalului. Ea va fi urmată de o a doua brigadă care va pleca în Hakasia și Kuzbass, iar ulterior de o a treia, care va vizita pământurile desțelenite din Altai în timpul recolării, și regiunea Novosibirsk.

Reportajele, articolele, schițele și versurile inspirate de această călătorie vor fi publicate în „Literaturnaia gazeta”.

● Iubitorii de artă plastică din capitala Uniunii Sovietice trebuie să-și distribuie atenția spre trei expoziții noi.

La Casa artiștilor plastici a fost deschisă o expoziție de sculptură a lui Vucelici. Expoziția dă o imagine de ansamblu asupra creației acestui artist,

„V. Maiakowski” de I. Moghilevski (Expoziția tinerilor artiști din Moscova)

care a abordat toate genurile sculpturii.

O altă expoziție este deschisă în salile Casei centrale a Armatei Sovietice și cuprinde lucrările unor artiști plastici militari din studioul „M. B. Grekov”.

La Casa ziariștilor, moscoviții pot vedea o expoziție de pictură cu o tematică ceva mai neobișnuită. E vorba de lucrările unui tânăr artist, pe nume A. Sokolov, care și-a ales ca motiv de inspirație zborurile în Lună, Marte și Venus, crearea unor sateliți giganti ai Pământului și a unor puternice nave interplanetare — rachetele fotonice.

„Izvestia” arată că cele mai reușite lucrări sînt cele intitulată: „Satelitul își ia zborul”, „Rachelodromul terestru”, „Asamblarea unei rachete cu multe trepte” și „Vulcanul din Lună”, inspirat de recenta descoperire a savantului sovietic Kozirev.

● Corespondentul din Londra al „Izvestiei” arată că în ultima vreme la Universitatea din Oxford, ca de altfel și în alte universități și colegii din Anglia, au loc discuții aprinse în legătură cu studiul limbii ruse. Se preconizează chiar restringerea intrucivă a studiului „limbilor clasice” în favoarea limbii ruse. La Oxford, de pildă, se proiectează ca începînd cu viitorul an școlar, limba rusă să fie introdusă ca obiect obligatoriu la examenele de admitere. Conform datelor publicate nu de mult de Consiliul britanic, în Anglia există și în clipa de față 60 de colegii și școli în care se predă limba rusă —

deocamdată, însă, nu ca obiect obligatoriu, ci facultativ.

Tot din Londra se anunță deschiderea, pe lângă Consiliul municipal, a unei școli serale de limbă rusă, care va întregi cursurile școlii care funcționează acum în centrul capitalei engleze și este frecventată de peste 300 de cursanți.

Interesul manifestat de englezi față de limba rusă este, de altminteri, demonstrat și de faptul că manualele de limba rusă, întocmite de autori sovietici, se numără printre cărțile cele mai solicitate. În două săptămîni s-au vîndut, de pildă peste 10.000 de exemplare din manualul întocmit de N. Potapova.

● Publicațiile literare sovietice anunță apariția unor noi romane, volume de versuri, culegeri de schițe, nuvele și amintiri.

Ultimul număr din „Novii mir” semnalează culegerea de schițe și reportaje „Cinci ore” de Anatoli Zlobin, romanul „Ani de demult” de A. Veliev, închinat luptei pentru construirea vieții noi într-o regiune muntoasă din Azerbaidjan, un volum de amintiri despre scriitorii sovietici, cu titlul „Contemporanii”, de Iuri Libedinski, culegerea de schițe „Munții aibaștri” de H. Hrșanovski.

● Un grup de arheologi din Leningrad a făcut nu de mult o călătorie ciudată și anume: în epoca de piatră. Revista „Les nouvelles de Moscou” relatează că expediția trebuia să stabilească cit timp au avut nevoie oamenii preistorici pentru a-și făuri cele mai rudimentare unelte de muncă.

Entuziaștii arheologi s-au instalat într-unul din colțurile cele mai retrase din Siberia, undeva pe malul fluviului Angara. Ca un zid impenetrabil, pădurea seculară îi despărțea de orice așezare omenească, de orice contact cu tehnica modernă. În schimb locul ales le punea din belșug la îndemînă materiale pentru experiența lor: piatră dură, nisipul adus de apă, trunchiuri de arbori doborîți de furtuni etc. Era tocmai materia primă de care se folosiseră oamenii preistorici pentru a-și făuri cele dintii unelte.

Arheologii au lucrat fără să recurgă la ajutorul vreunui instrument din zilele noastre. Ei au construit astfel cîteva sute de unelte, după care a venit vremea concluziilor.

Serghei Semenov, conducătorul expediției a declarat că această metodă experimentală de studiere a tehnicii preistorice îngăduie să se tragă multe învățăminte noi în legătură cu activitatea productivă a strămoșilor noștri.

● Zilele trecute, „Pravda” a făcut următorul bilanț.

În cursul turneului întreprins în Sta-

tele Unite de trupa de balet a Teatrului Mare, artiștii sovietici au dat 52 de spectacole cu: Romeo și Julietta”, „Lacul lebedelor”, „Giselle” și „Floarea de piatră”. Aceste spectacole au fost vizionate de aproximativ 300.000 de americani. La San Francisco, biletele s-au epuizat cu două luni înainte de începerea turneului în marele port de pe coasta Pacificului.

Cu prilejul ultimului spectacol, adresîndu-se artiștilor sovietici, E. Brown, guvernatorul statului California, a declarat: „Iubim poporul rus și am fost bucuroși că ați venit în California noastră. Bucuria noastră este exprimată, mai bine decît prin cuvinte, de marea mulțime de cetățeni adunați în fața teatrului și de reacția publicului”.

În clipa de față, balerinii sovietici se află în Canada.

● Revista „Neva” din Leningrad, publicată în ultimul număr o amuzantă anticipație științifico-fantastică intitulată „În anul 19...” în care scriitorul Vladimir Lvov își imaginează cum va arăta viața Leningradului comunist în ultimii ani ai veacului nostru. Iată cîteva spicuri din acest reportaj:

„Cu prilejul aniversării a... de ani de la Revoluția din Octombrie a fost inaugurată cea dintii așezare omenească din Cosmos și a intrat în funcțiune observatorul sovietic „Cosmos 6”, în care lucrează opt colaboratori științifici din Leningrad. Pentru construirea acestei insule astrale, aflate la o depărtare de peste o mie de kilometri de Pămînt, a fost nevoie de o cantitate enormă de materiale. Cîteva luni de-a rîndul, ca niște harnice albine, au alergat în jos și în sus spre „șantierul de construcție” rachete-basculante încărcate cu materiale...

„Meteorologii din Leningrad au cerut noi alocații pentru reglementarea artificială a climei.

Ei nu se mai mulțumesc cu posibilitățile limitate de a provoca ploii prin condensarea și precipitarea vaporilor de apă din norii artificiali (cu asta s-a ocupat „Aviația pentru ploii artificiale” în 196...)

„De-a lungul bulevardului Staciki se răsălață în podoaba lor verde palmieri și eucalipti...”

„Expresul rachetă poate transporta 275 de persoane. Motorul cu care e dotat dezvoltă o viteză de 12.000 kilometri pe oră, așa încît distanța Leningrad-Moscova va fi parcursă în șaisprezece minute...”

● Romanul „Henrich cel verde” al clasicului elvețian Gottfried Keller a fost tradus în limba rusă.

Lucrarea, extrem de greu de tradus, este prefațată de E. P. Brandis, unul dintre primii cercetători sovietici ai operei lui Keller.

„Paris-Match”... prins în ofsaid

Într-un număr recent, revista franceză „Paris-Match” a publicat această fotografie însoțind-o de următoarea explicație: „Orășelul algerian Baïna sărbătorește ziua de 13 mai. Se țin cuvîntări, se cîntă „Marseilleza”, iar deasupra capetelor se înalță portretul lui De Gaulle... Francezii musulmani și francezii europeni s-au contopit într-un singur tot”.

„Paris-Match” ar fi dorit, desigur, să-și convingă cititorii că algerienii, pe care revista îi numește perși „francezi musulmani”, sînt grozav de bucuroși de politica colonialistilor francezi. Dar așa cum arată „Literaturnaia gazeta” chiar această fotografie este o evidentă înfirmare a afirmațiilor revistei. Căci dacă alegi și mărești cîteva persoane din această „mulțime care s-a contopit într-un singur tot” iese imediat la iveală ura și amărăciunea celor care au fost aduși cu forța să facă o tristă figuratie.

Într-unul din ultimele sale numere ziarul „Izvestia” a publicat pentru prima oară extrase dintr-o telegramă adresată, în timpul celui de al doilea război mondial, de Herbert Wells lui Alexandr Fadeev, precum și telegrama de răspuns a acestuia.

Ambele documente sînt păstrate în Arhiva centrală de stat pentru literatură și artă.

Patruzeci dintre cele mai mari edituri franceze: Masson, Dunod, Gauthier-Villars, Larousse etc. își prezintă, la Moscova, ultimele noutăți. Această manifestare este organizată sub auspiciile Institutului sovietic de informare științifică și tehnică și a Comitetului permanent al cărții și artelor grafice de pe lângă Sindicatul național al editurilor din Franța. Editurile franceze prezintă circa 700 de cărți și 150 de reviste științifice și tehnice. Presa sovietică relevă, mai cu seamă, enciclopedia medico-chirurgicală în 53 de volume.

În 1962 la Moscova se va desfășura cel de al doilea Festival internațional Ceaiikovski, la care, spre deosebire de cel dintii, în afară de tineri pianisti și violoniști vor putea participa și violonceliști. Compozitorul Dmitri Șostakovici a fost numit președintele Comitetului de organizare.

Cu prilejul deschiderii Expoziției sovietice, la New York va fi organizat un „Festival al artei populare sovietice”.

În vederea acestui eveniment va întreprinde un turneu în S.U.A. Ansamblul de stat „Piatnițki”.

În urma unei vizite întreprinse anul trecut în Uniunea Sovietică, cunoscutul pictor și scriitor american Rockwell Kent a scris o carte intitulată „Despre oameni și munți”.

Într-o recenzie publicată în revista „New-World Review”, scriitorul american Albert Kahn scrie:

„Rockwell a văzut în Uniunea Sovietică și a înfățișat cîntorului o nouă societate, în plină dezvoltare. Ca toate lucrările lui Rockwell Kent, „Despre oameni și munți” este o odă înălțată Omului”.

Academia mondială degli artisti e professionisti cu sediul la Roma a decernat recent violoncelistului Daniil Șafran titlul de membru onorific. Daniil Șafran este astfel cel dintii interpret sovietic de muzică distins de această instituție.

Întors acum cîteva zile la Moscova și întrebă de un ziarist despre planurile sale de viitor, muzicianul sovietic a declarat:

— Am — și încă foarte mari. Aș dori să fac cunoscut ascultătorilor sovietici noul meu reperoriu, alcătuit în mare măsură din autori italieni... Sper să cînt curînd *Adagio*-ul variat de Respighi și *Sonata in sol major* de Boccherini.

Stagiunea teatrală de vară în Ucraina se anunță a fi bogată în evenimente. Spre deosebire de anii trecuți, aproape jumătate din colectivele artistice din orașele republicii vor întreprinde în vara aceasta turnee în colhozuri, sovhozuri și așezări muncitorești. Teatrele de dramă din Cernigov, Jitomir și Herson, de pildă, vor prezenta spectacole în aer liber pe cîmp, iar actorii de la teatrul din Lvov, unul din cele mai vechi teatre din republică, vor petrece mai bine de o lună de zile în bazinul carbonifer Lvov-Volînia.

Editura „Iskusstvo” a publicat recent un volum de piese românești contemporane cuprînzînd lucrări de Mihail Davidoglu, Lucia Demetrius, Al. Mirodan, Aurel Baranga, Horia Lovinescu și Teofil Bugecan.

Piesa „Ziariștii” de Al. Mirodan a mai apărut separat și în Editura pentru literatură străină.

În septembrie a.c. va apare o nouă revistă lunară sovietică: „Știința și religia”.

Editată de prezidiul Societății unionale pentru răspîndirea cunoștințelor politice și științifice, revista va cuprinde materiale despre cele mai noi realizări ale științei sovietice și mondiale.

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

Poezia septenalului

1 mai 1919. Piața Roșie. În fața mulțimilor aduse la incandescență de temperatura înaltă, splendidă, a Revoluției, Vladimir Ilici cuvânta ca o conștiință a istoriei: „Până de curând se vorbea ca de o poveste despre ceea ce vor vedea copiii noștri iar acum, tovarăși, voi vedeți limpede că acea construcție a societății socialiste pe care am fundat-o noi nu e o utopie. Copiii noștri vor înălța ce și mai mult sîrg această construcție”.

1 mai 1959. Piața Roșie. Cuvintele inspirate ale genialului vizionar care străjuiește durarea lumii noi, minunata „poveste”, au prins ființă și se lasă confruntate azi, aici, în fiecare clipă, cu murele adevăr al comunismului. Deasupra pieții apare, într-o imagine sugestivă, o cifră de proporții gigantice: „7”. Este simbolul concret al septenalului care desfiind utopia, amănunțindu-și în fața noastră existența în panourile ce nu ostensează să deșeze, alternând cele mai puternice turbine din lume cu înălțimile amețitoare ale grâmezilor de cereale, mașinile cele mai desăvârșite cu siluetele grațioase, prietenoase ale zecilor de mii de case de locuit. Pe fondul imaginilor simbolice se desemnează conturul unor cifre de ample dimensiuni, care își desprind puterea de convingere din gravitatea și elanul, din calmul și exuberanța, din nestrămutata, pe deplin justificată încredere în viitor, a oamenilor comuniști, al căror pas sigur înobilează, înflăcărează parcă, datele Pieții Roșii. „În 1959 vom da o producție de 50.000.000 ruble peste plan” — încep dialogul

cei de la uzinele de automobile „Lihaciov”. — „19.300.000 metri pătrați de suprafață de locuit în septenal” — răspund constructorii moscoviți — „24 linii automate în primul an al septenalului” — își adaugă glasul muncitorii uzinei „Ordjonikidze”.

Și dialogul acesta pasionant continuă, în cadența seducătoare a coloanelor, împodobite cu flori culese din primăvara comunismului, cu lozinci scrise în ritmul poeziei viitorului lumii. Dintr-un colț al pieții apar grupuri, care repetă pe benzile purtate în capul coloanelor aceleași cuvinte miraculoase: „Să muncim și să trăim în chip comunist!”. Sînt brigăzile de muncă comunistă de la uzinele „Frezior”, „V. I. Lenin”, de la fabrica de ceasuri, de pe alte meleguri moscovite, care anunță fuziunea firească a viitorului cu prezentul în lumea noastră.

„Nu m-am putut desprinde multă vreme de impresiunile imaginii care au împodobit Piața Roșie în acel turburător 1 Mai. M-au însoțit peste tot. Mi-au dezlegat, într-o perspectivă mai complexă sensurile majore ale pieselor pe care le-am înțeles în aceste zile în sălile de spectacol ale Moscovei. În „Bătălie în marș” de Galina Nikolaeva și S. Radzinski eram, alături de scenă, la o fabrică de tractoare unde se dezbăteau importante probleme de producție industrială. În „Meșterii liberi” de Zoria Danovskaia și în „Zări necuprinse” de N. Virta eram în colhozuri, unde se dezbăteau importante probleme de producție agricolă. În „Mica studentă” de N. Pogodin și „Oameni de treabă” de Lev Zorin eram între intelectuali, care dezbăteau importante probleme de construcție culturală. Peste tot probleme de producție. Peste tot, însă, o lipsă evidentă a rigidității, a tehnicității reci. Peste tot, oamenii încălzeau cu entuziasmul lor cifrele, înconjurau producția cu o aură de poezie. Comunismul a descoperit o nouă dimensiune poetică a datelor tehnice, însoțite în această viziune a prezentului fuzionat cu viitorul apropiat de datele concrete ale fericirii omului. Acel „7” de proporții gigantice, care a umplut la un moment dat Piața Roșie, își întinde aripile marilor, splendidelor nădejdi asupra tuturor tărîmurilor de viață. El își răsfringe înriurirea binefăcătoare și asupra literaturii, asupra teatrului. Se poate vorbi cu îndreptărire despre valorile poetice ale septenalului, despre acest univers mirific de inspirație scriitoricească. Nu știu dacă istoria literară va consemna chiar cu această titlatură poezia septenalului. Ea există însă, în mod neîndoielnic și roadele-i au început să fie culese.

Horia Deleanu

Scrisoare din Moscova

Moscova este una din puținele capitale din lume care e puternic influențată de starea timpului caracteristică celor patru anotimpuri. În vreme ce, iarna, orașul se retranșează în spatele zidurilor masive și a ferestrelor duble, vara el irumpe pe străzi. Cafenelele sub cerul liber sînt pline, parcurile freamătă de glasul copiilor, pe străzi se vind cărți și înghețată, flori și lapte.

Populația însăși se schimbă. Vara, are loc un adevărat exod al moscoviților la munte și la mare. Mulți dintre ei posedă vile în împrejurimi, unde se instalează pentru două sau trei luni.

O nouă etapă

În acest moment, țara se pregătește pentru un nou eveniment important — plenara Comitetului Central al P.C.U.S. consacrată modernizării industriei. Există la noi buna tradiție de a întâmpina sărbătorile și marile evenimente din viața țării prin succese în muncă.

„Acum însă, aceasta nu este suficient! mi-a spus Alexandr Rogov, muncitor la o uzină din Moscova. Trebuie să ne gândim cu toții la utilizarea mai bună a tehnicii și să căutăm resurse suplimentare”.

La redacția unui ziar din Capitală l-am cunoscut pe inginerul Iakov Rudnoi. Venise să propună ziarului un articol în care să dezvolte câteva idei proprii asupra automatizării industriei.

— Automatizarea are un imens viitor — mi-a spus el. Ea va permite ușurarea activității muncitorului, reducerea zilei de lucru, astfel încît el o să dispună de timpul necesar studiilor și dezvoltării sale intelectuale. Bineînțeles, toate acestea fără micșorarea salariului.

— Vorbiți despre aceasta în articolul dv. ? l-am întrebat.

— Am făcut în acest sens propuneri concrete uzinei noastre.

Examenele

E greu să găsești o familie care să nu fie cuprinsă de emoția examenelor de sfîrșit de an. Două femei în vîrstă discută în troleibus:

— Cum merge la voi ?

— Kolia a luat un „patru”. I-a căzut un subiect despre fonetica graiului celtic. Nu poți să le știi pe toate...

— Ai perfectă dreptate. Profesorii aștia sînt teribili...

— Și la voi ?

— Pînă acum a mers bine... Netocika a luat deacum două examene...

K. Vișnevețki

Moscova, iunie 1959.

La sosirea pe aeroportul din Leningrad.

La sfîrșit de săptămînă...

Binecunoscuta fabrică moscovită „Trehgornaia manufaktura” — iunie 1959. Sfîrșit de săptămînă. Brigada de muncă comunistă condusă de tov. Lovcean și-a îndeplinit, desigur, și în această zi, planul în chip exemplar. Apoi, brigadierii au ieșit pe porțile fabricii, răspîndindu-se în toate cele patru colțuri ale orașului.

Nu cunoaștem nici programul brigăzii și nici programul fiecăruia dintre membrii ei pentru acea după amiază de simbulă. S-ar putea întâmpla ca el să nu se fi deosebit de acela obișnuit la sfîrșit de săptămînă: prin magazine după țirgueli, îndeplinirea obligațiilor domestice sorocite de obicei pentru după amiază respectivă etc. Poate că, după aceea, conform proaspetei tradiții a brigăzilor comuniste, membrii ei s-au întîlnit din nou, seara, sub cupola unei săli de spectacole.

O zi la fel ca celelalte, dar prefață la o altă — neobișnuită. Duminică. Primele ore ale dimineții. Aeroportul Vnukovo. Pe una din pistele de decolare, un „Tu-104 B” cu motoarele sub presiune. La bordul avionului, brigada lui Lovcean împreună cu alți 100 de muncitori de la „Trehgornaia manufaktura”. Gigantica navă de metal se înalță ușor spre spațiile albastre. Pasagerii ei trăiesc primele clipe ale unei aventuri unice. Peste 55 de minute vor descinde la Leningrad: afit este necesar unui „Tu 104-B” pentru a străbate 650 de km, distanța dintre cele două orașe.

În 55 de minute, Lovcean și tovarășii lui de excursie trebuie să se desprindă de peisajul obișnuit și de impresiile acumulate cotidian de-a lungul anilor, pentru a deveni receptivi la noutățile pline de farmec ale orașului din nordul Uniunii Sovietice.

Aeroportul din Leningrad. În întâmpinarea moscoviților au

venit reporterii ziarelor locale, ai radio-ului și ai televiziunii, călătoria celor o sută trebuie înregistrată precum se cuvine.

Excursionistii au luat loc în autobusele Inturistului, începînd imediat vizitarea orașului. Aveau înaintea lor o singură zi, dar o zi în care minunile puteau fi transformate în ore și orele însăși în zile, pentru că timpul căpătase atunci alte dimensiuni.

... Autobusele au oprit în fața Ermitajului. Fiecare sală și fiecare colț al muzelui oferă un alt univers, pentru că fiecare epocă și fiecare artist are propriul lui univers.

... Crucișătorul „Aurora”. O altă lume, cu datele ei specifice, cu rezonanțe majore în istoria trecută și prezentă a Uniunii Sovietice.

... Grădinile Petrodorof-ului, cu desfășurarea fastuoasă de monumente ale naturii și altele, create de oameni. Grupurile sculpturale îi întâmpină pe excursioniști cu vechi legende, iar liniile arteziene cu murmurul lor veșnic același.

Împreună cu ceilalți excursioniști, membrii brigăzii de muncă comunistă au culțierat orașul, dornici să vadă și să înțeleagă totul. Impresiile îi asaltă de pretutindeni, jără de răgaz. Și nu e întîmplător faptul că la această excursie, prima dintr-un lung șir ce urmează, a luat parte o brigadă de muncă comunistă. Brigada lui Lovcean era însăși simbolul ei, simbolul oamenilor care cuceresc cu îndrăzneală timpul și spațiul.

În aceste zile de iunie, nopțile Leningradului sînt albe; ziua nu cunoaște barierele întinericului. Amurgul i-a întîmpinat pe excursioniști de-abia la întoarcere. O zi de odihnă luasă sfîrșit.

P. Granea

A treia vizită a domnului Harriman

— Sînt pentru a treia oară în Uniunea Sovietică, așa că pot să fac comparații — ne spune Averell Harriman.

Prima vizită a făcut-o acum treizeci și ceva de ani, în 1926. Pe vremea aceea guvernul Statelor Unite nu recunoștea încă „statul bolșevic”. Atunci A. Harriman a venit ca reprezentant al firmei care întreținea relații comerciale cu Uniunea Sovietică. A doua oară, A. Harriman a venit la Moscova în toamna anului 1941. Pe ferestrele ambasadei americane erau lipite în cruce fișii de hirtie, pentru cazurile de bombardament.

Și iată că în 1959, Averell Harriman, cunoscutul om politic și unul dintre cei mai mari bogătași din S.U.A., se află din nou în Uniunea Sovietică, de data aceasta într-o vizită particulară.

— Da, pot face comparații. Progresul este uriaș — de acest lucru m-am convins la tot pasul. În 1943 am avut ocazia să văd Stalingradul. Numele aces-

tui oraș este celebru, întreaga lume nutrește sentimente de respect pentru eroicii săi locuitori. Vă închipuiți ce tablou mi-a fost dat să văd atunci! Acum Stalingradul este un oraș admirabil amenajat, pentru reconstrucția căruia s-a cheltuit multă muncă. La Leningrad am fost de asemenea impresionat de rapiditatea și arla cu care au fost șterse urmele distrugerilor: în oraș s-a păstrat întreaga frumusețe a istoriei. Pe străzi am văzut oameni bine îmbrăcați, multe mașini. Pretutindeni am văzut clădiri noi, am văzut cum s-au îmbunătățit condițiile de trai ale poporului dv. Și îmi dau seama că se va face încă și mai mult.

Domnul Harriman spune toate acestea cu un ton obișnuit, nici o nuanță de poliție oficială nu se simte în vocea sa. Pur și simplu constată faptele, ca un observator obiectiv.

Il rog pe oaspetele american să vorbească despre întîlnirile lui cu oamenii sovietici.

— Am fost întîmpinat cu prietenie de către toți, de la oameni de stat pînă la muncitori. La lalta am fost oaspetele pionierilor. M-au rugat să transmit salutul lor copiilor americani. La palatul din Livadia, transformat în sanatoriu, oamenii care se aflau acolo la odihnă m-au întîmpinat cu cuvîntul „prietenie”. E limpede pentru oricine că poporul sovietic dorește pacea.

La Moscova am vizitat Kremlinul. Este deschis acum pentru public, și a trebuit să mă strezor literalmente prin mulțimea de copii care se jucau pe alei. Ceea ce am văzut la Kremlin îmi pare simbolic: faptul acesta reflectă marea încredere pe care o are guvernul în popor și poporul în guvern.

— Domnule Harriman, ca unul care în timpul războiului ați militat pentru colaborarea între țările noastre, v-aș ruga să ne spuneți cum vedeți perspectivele acestei colaborări în momentul de față...

— Și poporul dv, și al nostru vor pace. Dorința aceasta trebuie să se reflecte și în relațiile dintre guverne. Țările noastre, cele mai mari puteri din lume, trebuie să năzuiască spre pace. Imi pun speranțe în conferința șefilor de guverne. Ea trebuie să marcheze începutul unei mai bune înțelegeri reciproce. În orice caz, eu unul aș dori-o Sper că, cursa înarmărilor va fi curmată și între țările noastre va începe întrecerea pașnică.

— În presa americană se scrie deseori că deosebirile dintre sistemele sociale sînt o piedică în calea întrecerii pașnice și a colaborării. Care este părerea dv. ?

— Țările noastre au colaborat și în trecut apropiat, și în cel îndepărtat. Iar sistemele sociale ale țărilor noastre au fost întotdeauna diferite. După părerea mea, deosebirea de orînduire socială nu trebuie să împiedice colaborarea. Dumneavoastră ne numiți capitaliști. Noi ne numim... — aici domnul Harriman face o scurtă pauză pentru a-și aminti definiția orînduirii sociale din S.U.A., —

... democrație economică liberă. Este foarte important să ne cunoaștem mai bine unii pe alții. Cînd un american vine în țara dv, sau un sovietic vizitează Statele Unite, amîndoi rămîn uimiți văzînd ceea ce nu s'aușteptau să vadă.

— Ce v-a uimit pe dv. în Uniunea Sovietică? Fiîndcă probabil ați urmărit din America ceea ce se petrece în țara noastră. Ați văzut ceea ce vă așteptați să vedeți ?

— Da, e drept, am urmărit cu multă atenție evenimentele din țara dv, iar cei care au vizitat Uniunea Sovietică mi-au vorbit mult despre ea. Cu toate acestea, ceea ce am văzut, deosebite ceea ce mă așteptam să văd. Înainte de toate, nu mă așteptam să fiu întîmpinat cu atîta căldură.

Îl întreb pe oaspetele american ce planuri are. Imi răspunde că va pleca la Tașkent, iar de acolo în Siberia, unde va vizita șantierul hidrocentralei de la Bratsk.

A. Serbin

Cel din urmă

schită științifico-fantastică
de V. SAPARIN

pilot

Când Igo, intră în cabina uriașului avion transoceanic, un om îmbrăcat într-o salopetă albăstră tocmai instalată o cutie nu prea mare, cu colțurile rotunjite.

— Te salut, pilotule — i se adresa omul. — Am instalat un aparat nou. Vine de la Controlul tehnicii securității și într-un fel și de la Biroul de planificare. Au nu știu ce dispută.

— Și ce vor de la mine ?

— Numai atîta. Să nu-i acorzi nici o atenție. De altfel, nici nu știu despre ce fel de aparat e vorba. L-am primit sigilat și n-am avut decît să-i fac contactele după schemă. Îți urez drum bun!

Igor își ocupă locul; instrucțiunile prevedeau ca în timpul decolării și aterizării pilotul să se afe neopărat în cabina de comandă. De ce? Răspunsul l-ar fi putut da numai Controlul tehnicii securității.

Pilotul privea aproape mașinal cum se dădeau ordinele de plecare, cum răspundeau motoarele la comenzile automate prin lumini ce se aprindeau și se stingeau pe tabloul de comandă, în vreme ce săgețile aparatelor își ocupau locurile între liniile limitatoare. Numai aparatul sigilat, zăcea împasibil, acoperit cu o pinză mată, din material plastic.

Motoarele începură să duduie. Clădirea aerogării se mișcă din loc; copacii de pe marginea cimpului se contopiră într-un șir lung și avionul se avintă spre spațiile cerești.

★

Scoțîndu-și blocurile-universale pasagerii citeau cărți, răsfoiau reviste, vizionau filme. Din ziua cînd Biblioteca centrală, Biroul central de expediție a revistelor și Organizația generală a filmelor organizaseră pentru prima oară emisiuni pentru deservirea deținătorilor de blocuri-universale se schimbaseră multe în lume. Cu numai cinci ani în urmă pe rafturile din saloanele avionului se mai aflau încă cărți și reviste, alcătuint o mică bibliotecă. Acum fiecare pasager purta în buzunar o bibliotecă cu zece de milioane de volume, cu secție de unicate și manuscrise rare. Căci orice carte poate fi citită acum cu ajutorul blocului-universal după comandă prealabilă, și după ce omul așteaptă cel mult trei minute pînă să i se „aducă cartea”. Pentru transmiterea automată a imaginilor, la cererea deținătorilor de blocuri-universale, e nevoie doar de câteva exemplare. Numai citiva amatori de antichități preferă să țină în mînă o revistă și să o răsfoiască cu degetele.

De teatru și cinematograful nici nu mai vorbim. De regulă, o premieră este vizionată de cîteva milioane de oameni, oriunde s-ar afla în clipa respectivă. E caraghios să ne amintim cum înainte oamenii se adunau în săli speciale pentru așa-numitele avant-premiere. Acum vă puteți exprima punctul de vedere și veți fi auzit de toți cei interesați, și puteți audia orice fără să vă mai părăsiți fotoliul. În plus, nu vă incomodați de fel vecinii: deajuns să apăsați pe butonul cu inscripția „Discuție mută” și glasul cîntărețului sau imaginea de pe ecranul blocului-universal vor fi recepționate numai de dumnevoastră.

Tehnica se dezvoltă uimitor de repede. Și dacă asta-i ritmul de acum, ce are să se mai întîmple peste zece-douăzeci de ani ?

„Igor avea timp berechet la dispoziție. Putea să se așeze într-un fotoliu liber, să facă apel, ca toți pasagerii, la blocul-universal și să vizioneze spectacolul „Lacul lebedelor” sau vreo piesă nouă. Pentru asta trebuia numai să aștepte în ce teatru de pe globul pămîntesc se prezenta piesa respectivă.

Era de ajuns să dorească, și printr-o simplă apăsare pe butonul „Repetare” al blocului-universal putea să asculte știrile dimineții, o conferință, chiar dacă fusese ținută cu o săptămînă sau cu un an în urmă, sau, în sfîrșit, să facă o mie de alte lucruri.

Un singur lucru n-avea însă voie: să atingă butoanele de pe tabloul de comandă.

Aceste butoane, care îl înconjoară pe om din copilărie pînă la adînci bătrîneți, sînt ridiculizate de revistele umoristice. „Jos cu butoanele!” era lozincă zilei. Și totuși, în clipa aceea, Igor dorea să-și plimbe degetele pe claviatura tabloului de comandă și să simtă cum nava gigantică i se supune la cea mai ușoară atingere a butoanelor. Acest lucru era, însă, acum îngăduit numai în timpul zborurilor de antrenament, care se organizează pentru ca piloții să nu uite cum se conduce un avion. Îi plăcea mult să conducă aparatul, era pasiunea care, de altfel, l-a și hotărît să-și aleagă profesia de pilot pe avioane transoceanice. Acuma, dacă ar fi fost să mărturisescă sincer, profesia aceasta devenise plictisitoare, nu-i mai oferea satisfacția de mai înainte.

Tot foindu-se de colo pînă colo, la un moment dat se opri în fața intrării unui salon. Într-un colț stătea un om de statură înaltă, care își mișca leneș buzele privind gînditor blocul-universal. Discuția, probabil, cu cineva. Mai aproape de ușă cîteva pasageri înfiripaseră o convorbire. Se discutau treburile locale: despre încălzirea climei în Kamceatka

folosindu-se căldura Pămîntului, despre mina automată din Iakuția. Un tînăr remarcă că folosirea minereurilor naturale este o metodă învechită și era de părere că a venit vremea să se creeze zăcămintele artificiale.

O fată cu ochi verzi, care urmărise atentă discuția, cercetă cu ochii salonul, după care se adresă interlocutorului ei:

— V-ați gîndit vreodată la destinul piloților de avioane ?

Igor tresări. Întrebarea îl făcu să se retragă spre marginea culoarului.

— La pilot ? — întrebă mirat cineva. — O fi pe undeva în cabina lui. E un personaj invizibil și inactiv. Asta-i una din cele mai interesante probleme ale vremii noastre. Altfel timp cit în atmosferă există fenomene asemănătoare celor care s-au mai petrecut vreodată undeva, ne putem bizui fără teamă pe mașini și aparate. Dacă se întîmplă, însă, ceva neprevăzut, un caz fără analogie în „memoria” mașinii, ea devine neputincioasă. De asta pe bordul avionului se află și un pilot. Sute de piloți hoinăresc prin eter fără să facă nimic, în loc să desfășoare o muncă creatoare, așa cum s-ar cuveni. Mai mult, fiecare caz de intervenție în activitatea mașinii este socotit ca o întîmplare extraordinară. Toate mașinile suferă transformările necesare pentru ca asemenea cazuri să nu se mai repete.

— Totuși, face și pilotul asta ceva — protestă fata.

— Da, citește, dictează și dacă îl indeamnă inima poate să compună și poeme.

— Din toate astea am înțeles un singur lucru și anume, că piloții vor însoți mereu avioanele — rosti pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios

un pasager mai în vîrstă. Pentru că chiar dacă ar mai exista probabilitatea ivirii unui singur caz neprevăzut în curs de zece ani, nici atunci Controlul tehnicii securității n-ar admite ca avioanele să zboare fără piloți.

În clipa aceea Igor simți trei apăsări ușoare pe piept: îl chema mașina de comandă. Așa ceva nu i se mai întîmplase de doi ani.

★

Semnalul nu însemnase vestirea vreunei avarii. Intrînd în cabină, află că „Totul este în ordine”. Se așeză în fotoliu și începu să cerceteze atent tabloul. Prin intermediul limbajului mult al semnalelor, mașina îl pune la curent cu cele întîmplate și îi comunica măsurile luate. „Sistemul de răcire” — citi el pe tablou. „S-a întrerupt circulația lichidului de răcire” — raporta aparatul de semnalizare. „Pompa e în regulă” — repeta un alt aparat. „Defecțiunea provine de la conductă” — conchise mașina. După care raportă: „Sistemul a fost curățat prin suflare”, „Circulația a fost reluată”.

Asemenea fleacuri pot fi rezolvate și de un copil.

Înfundat în fotoliu, Igor căzu pe gînduri. Alte trei apăsări ușoare pe piept îl readuseră însă, la realitate. Se aprinsese un bec portocaliu care transmitea: „Nu circula lichidul de răcire”. Însemna că defecțiunea fusese înlăturată numai temporar! Cu o viteză pe care omul nu o poate atinge, aparatele controlară fiecare sector al sistemului de alimentare ajungînd la concluzia: „Totul este în ordine”. Și totuși din nou semnalul care arăta defecțiunea. Între timp se aprinsă alt bec care raportă: „Supraincîlzirea pereților de la camera de combustie”.

Mîinile lui Igor se întînseră fără voie spre claviatura tabloului de comandă. Dar aceasta nu avea voie să intervină atîta timp cît semnaliza becul portocaliu. Aparatele chibzuiau mai repede decît Igor ce măsuri trebuie luate. Rînd pe rînd

se aprinseră becurile de control ale aparatelor. Se verifică dacă aparatele de semnalizare sînt în bună stare. Bravo! Bine gîndit. În timp ce Igor aproba hotărîrea aparatelor, acestea izbutiseră să controleze întreg sistemul de semnalizare. Totul era în ordine, afară de pompă.

„La dracu cu toate aparatele, să fie pusă în funcțiune pompa de rezervă! — gîndi miniat Igor. — Nu se mai poate amîna, se încălzesc motoarele...” — Tocmai se ridicase din fotoliu cînd citi din nou: „A fost pusă în funcțiune pompa de rezervă”.

De data asta, mașina găsisese soluția problemei cu numai o zecime de secundă în urma lui Igor. Triase mai întîi, metodic și cu sînge rece, toate variantele, după care comparîndu-le, o alesese pe cea mai bună.

Becul răsplinea acum o lumină verde liniștitoare. Motoarele semnalizaseră de mult că temperatura a revenit la normal. Tabloul dădea pilotului să înțeleagă că prezența lui în cabină era inutilă.

Dar Igor nu se grăbea să plece. Trăia un simțămînt neobișnuit: deși nu atinsese nici un buton, simțea că totuși el comandă avionul. Să fie oare un joc? Fie chiar și joc! Dar e jocul de a munca, munca de pilot care îi este interzisă.

Între timp, becul portocaliu se aprinsese pentru a treia oară. O asemenea întîmplare nu se mai pomenise în toată istoria liniilor aeriene transcontinentale. Privind spre tablou, pilotul fu cuprins de uimire. „Pompa de rezervă e defectă” — constata calm aparatul. Cum, nici pompa a doua nu funcționează? Situația era destul de critică. Altă pompă nu exista.

Ecranul manipulatorului se luminează. Aparatele începuseră reparația. Igor urmărea pe ecran mîinile mecanice. Acestea pipăiau pompa închisă într-un loc unde mîna omului nu putea ajunge. Ei drăcie! Totul este în ordine.

„Scoateți capacul!” — era cit pe ce să strige Igor, dar mîinile mecanice și începuseră să-l deșurubeze. După care pătrunseră în dispozitivul defect și executară toate operațiunile la care s-ar fi putut gîndi pilotul. Și totuși nu înlăturară defecțiunea.

„Niplul interior!” — îi trecu fulgerător lui Igor prin mîinte. Înlîrziase însă. Degetele mecanice înrubaseră capacul cu o viteză care nu îngăduia să li se urmărească mișcările, după care se năpustiseră asupra niplului interior. Iar după el, degetele de metal desfăcură, curătară și montară tot ce le ieși în cale. Mașina făcea mii de operațiuni, unele absolut inutile, și timpul se scurgea fără folos... Creierul electronic „se pierduse cu firea”.

Igor simțea că și lui încep să i se încurce gîndurile. Ce să facă? Deodată îi veni o altă idee: să știi că s-a infundat tubul de legătură care unește cele două pompe! Se gîndise la asta numai pentru că odată, jucîndu-se cu colegii lui de-a „Logica isteată” și folosind în joc schema unui motor de avion, inventase singur această defecțiune obligîndu-și apoi partenerul să o caute, recurgînd la semne indirecte. Partenerul fusese Alexei. Igor câștigase atunci un punct. Deși foarte ager la mîinte, Alexei nu putuse ghici. Ca și acum, el încercase să repare avaria, descongitionînd prin suflare întreg sistemul de răcire și după aceea puse în funcțiune pompa de rezervă. Defecțiunea atinsese însă, tubul de legătură.

Era limpede că aparatele nu cunoșteau întîmplarea. Întreprinseseră multe, în afară de acest lucru simplu, dar care acum era atît de necesar. După ce încercaseră tot ce era cu putință aparatele se dădură bătute. Becul răsplinea acum lumina roșie care înseamnă alarmă!

— E timpul să intervin! Igor se aplecă înainte... Motoarele erau încălzite! Dar în aceeași clipă, în urechi îi răsună o comandă:

— Să nu întreprinzi nimic!

— Aproape pierdut, pilotul privi în jur.

— Să nu intervii — urmă glasul.

După aceea auzi un pocnet ușor în interiorul aparatului — cu carcasă din material plastic, care fusese instalat în cabină înainte de decolare.

Butoanele începură se se miște singure, atînsă parcă de o mînă invizibilă. Ecranul se aprinsese din nou. Cineva căuta calm, întocmai ca un om, defecțiunea.

Dar acest cineva nu știe de tubul de legătură! Numai Alexei ar fi putut-o găsi. Igor se ridică din fotoliu, dar o nouă comandă îl pironi locului:

— Să nu faci nici un pas!

Mecanicul invizibil știa de tubul de legătură. Printr-o simplă suflare, defecțiunea fu înlăturată și sistemul de răcire începu să funcționeze din nou.

Reparația fusese făcută tocmai la timp! Igor își șterse broboanele de nădușeală de pe frunte. O întîzire de încă cîteva secunde și motoarele ar fi încetat să mai lucreze.

Acuma totul decurgea iar normal. Pasagerii aveau aceleași preocupări, fără să știe ce se petrecuse între timp. Repararea defecțiunii durase șapte minute.

★

La aterizare, pilotul fu împințat chiar de Alexei, vechiul prieten la care se gîndise în timpul zborului. Alexei îl conduse imediat într-o încăpere a aeroportului, în care se afla un imens tablou de comandă.

— Așa zbor eu — îi spuse Alexei, arătîndu-i tabloul de comandă. — Zbor fără să părăsesc pămîntul.

Apoi privi spre Igor și începu să zîmbească.

— Dirijez dintr-o dată zborul a 100 de avioane. Azi am cerut încă zece curse — abia le-am obținut. Mi s-a instalat și un tablou de comandă de rezervă, pentru cazurile cînd s-ar petrece două avarii în același timp. Conform teoriei probabilităților...

— La naiba teoria asta — îl întrerupse Igor. — Azi am avut prilejul să o cunosc în practică.

— Și n-ai fost mulțumit de calitatea reparațiilor, dictate de aici, de pe pămînt ?

— Ba da.

— Da, ești totuși furios, eu, însă, te înțeleg. Trăiești senzațiile pe care trebuie să le fi avut ultimul birjar sau ultimul șofer din vreme de mult uitate. Bucură-te, dragul meu, ai fost cel din urmă pilot!

în romînește de A. Vlad

De
vorba
cu...

ILYA EHRENBURG

L-am vizitat pe Ilya Ehrenburg într-o dimineață. Deși era încă de vreme, mi-o luase totuși înainte un alt oaspe — cunoscutul scriitor de culoare din Haiti, Jack Ștefan Alexis. Ilya Grigorievici și-a cerut scuze, apoi m-a rugat să-l aștept câteva clipe în cabinet.

...O încăpere mică, cu două ferestre care dau spre strada Gorki. Jur împrejur, rafturi tixite cu cărți. Pe birou, în dulapuri — colecții de pipe, cutii de țigări. Pe pereți — tablouri de Picasso, Marquet, Sarian, Koncealovski, Falck, Goncearov, Chagall. Un perete este acoperit în întregime cu rafturi în care, frumos rînduite, se află lucrările scriitorului, traduse în aproape toate limbile lumii. În mijloc, un birou spațios, masa de lucru la care, probabil, vom sta de vorbă. La drept vorbind, mă cam îndoiesc că biroul acesta ne va mijloci discuția: l-am vizitat pe Ehrenburg în repetate rânduri, dar nici cînd nu l-am văzut instalat la el. De obicei, Ilya Grigorievici își face corecturile pe genunchi, instalat într-un fotoliu. Pe ușă intrau și ieșeau într-una ziaristi, artiști plastici, tineri poeți. Din acest punct de vedere, dimineața de azi e cit se poate de obișnuită.

Ehrenburg este un om foarte ocupat. E deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S., membru în Biroul Consiliului Mondial al Păcii, membru al Comitetului pentru Premiile Internaționale „Lenin”, președintele Asociației „U.R.S.S.—Franța”.

— Într-adevăr, îndatoririle de deputat, activitatea obștească îmi răpesc mult timp — recunoaște Ilya Grigorievici. Dar nu mă plîng. Mi se pare mai important să sprijin un colhoz, să achiziționez un tractor sau să ajut ca o familie să primească locuință, decît să scriu o pagină de roman. De altfel, asta-i o părere destul de relativă — adaugă imediat scriitorul — deoarece apreciez mult lucrările de talent ale celorlalți scriitori și mă supără disprețul pe care unii îl manifestă față de munca artistului.

Tăcu puțin, apoi alese o țigară și începu să fumeze.

— Zece ani din viață l-am dăruit luptei pentru pace... Probabil, în răs-timpul acesta aș fi reușit să mai scriu două sau trei romane, dar ce înseamnă asta în comparație cu nobila misiune de apărător al păcii? Am prilejul să călătoresc deseori, mai ales cu avionul, și norii îmi sînt la feț de familiari ca clădirile de pe strada Gorki. Trebuie să țin discursuri, să iau cuvîntul la conferințe de presă, să scriu articole. Și acestea fac parte din mijloacele scriitorului de a participa la viață. După părerea mea, asemenea activități nu numai că nu-l secătuesc, dar îl și îmbogățesc pe scriitor.

Il întreb ce părere are despre discuțiile pe tema contemporaneității, care se poartă în mediul nostru literar.

— Nu concep ca un scriitor să poată trăi în dezacord cu epoca sa. Un astfel de scriitor este sortit lîncezirii spirituale — răspunde tăios Ehrenburg. — Locul scriitorului este în primele rînduri. El trebuie să exploreze, să cerceteze și să nu păsească în urma vieții. Scriitorul are mai degrabă datoria să descopere decît să expună, să îndrume decît să copieze. Contemporaneitate nu înseamnă alegerea unui subiect la ordinea zilei, ci perceperea, înțelegerea lumii în care trăim. În ce mă privește, am greșit probabil și eu în viață, dar niciodată din teamă față de tema actualității. În nuvela „Dezgheșul”, pe care am scris-o în vara anului 1954, m-am străduit să înfățișez perioada anilor 1953—1954. Aceasta nu înseamnă însă că în 1959 scriitorul, pentru a se integra în actualitate, trebuie neapărat să zugrăvească evenimentele anului în curs. Poți să îți foarte actual chiar și atunci cînd scrii un roman istoric. Recent, în Franța a apărut un nou roman al lui Aragon, „Săptămîna patimilor”. Acțiunea se petrece în 1815, dar din fiecare frază răzbate epoca noastră, dramele ei, năzuințele ei.

Destinul cărților și destinul oamenilor

Prezentul, oamenii vremurilor noastre — iată către ce se îndreaptă gândurile lui Ehrenburg — activistul pe tărîm obștesc, gândurile lui Ehrenburg-scriitorului.

— Indiferent dacă scriitorul a reușit sau nu să înfățișeze viața interioară a eroilor săi — arată Ehrenburg, referindu-se la destinul cărților — esențial este că la noi există multe romane care prezintă faptele mărețe ale oamenilor noștri și puține romane care prezintă oamenii care le-au săvîrșit. Am în vedere oamenii adeverați și nu machinele model, pictura și nu altul.

— Cum trebuie să fie, după părerea dumneavoastră, eroul romanului sovietic contemporan?

— Viul Pot să existe însă, desigur, și eroi romantici, ca de altfel și moduri satirice de prezentare a personajelor. Scriitorii sînt mulți și, din ferice, diferiți unul de altul, așa că o referință universal valabilă nu poate da nimeni. Într-un roman eroii sînt inevitabil complexi. Societatea anului 1959 nu seamănă cu cea a anului 1859, și totuși și acum o sută de ani scriitorul se străduia să-și înfățișeze eroii veridici. Scriitorul contemporan, însă, trebuie să dispună de o paletă mai bogată. În societatea noastră, sovietică, nu există antagonisme de clasă, nu există exponenți ai unor părturi diferite care să intre în conflict. Aseori conflictul are loc în forul interior al eroului, între bine și rău, între egoism și spirit de colectivitate, între cufezanță și rutină, între frumusețe spirituală și urîjenie. Zugrăvind lumea interioară, complexă, a eroului, scriitorul poate ajuta desigur cititorului să se înțeleagă pe el însuși, pe contemporanii săi, poate contribui prin aceasta la înariparea spirituală a oamenilor.

...Cînd vorbește, Ehrenburg nu gesticulează niciodată, nu măsoară camera în lung și-n lat. Se pare că nu raționează chiar atunci, ci că rostește ceva gata scris, de parcă ar cunoaște dinainte exact nu numai ideea, dar și cuvintele cu care o va exprima.

— Apreciez literatura după literatură și nu după literatura despre literatură. Am oroare de orice fel de elicitetă — mi-a replicat Ehrenburg cînd am încercat să-i aflu părerea în legătură cu discuția despre eroul pozitiv.

— De pildă, îmi vine greu să spun: eroii lui Tolstoi, Stendhal și Cehov sînt „pozitivi”. Indiscutabil, majurul Prîșibeiev sau „omul din cutie” nu se bucură de mare simpatie în rîndurile cititorilor, deși nu sînt înfățișați ca exponenți înnașcuși ai răului, ci ca oameni schilodiți de societatea în care au trăit. Anna Karenina este oare eroină „pozitivă”?

Tolstoi a iubit-o, dar n-a dat-o drept exemplu altora. Este oare Julien Sorel un erou „negativ”? Stendhal i-a dezvăluit toate defectele, dar a nutrit multă dragoste față de el și n-a încercat să ascundă acest lucru. În grafică există contraste — negru și alb. Tot așa și în literatură — există opere pline de romantism, există satiră. Dar, în afară de grafică, există și pictură, iar pictorul nu întrebuițează niciodată în formă pură culoarea albă sau neagră. Romanul se înruștează cu eroi așa cum sînt ei — cu trăsăturile lor pozitive și negative.

Cum lucrează Ehrenburg

O convorbire cu Ehrenburg e un lucru foarte interesant. E drept că e greu să-l faci să-și schimbe părerea. Cu toate acestea, simți întotdeauna că ai de-a face cu un om care respectă opinia interlocutorului. E rece, reținut, uneori chiar tăios, dar în el se simte întotdeauna delicatețe sufletească. Deși e deseori malițios, minios, sarcastic, cuvintele sale nu te jignesc niciodată.

Discuția noastră s-a întrerupt, deoarece Ehrenburg a trebuit să plece la Comitetul pentru Apărarea Păcii. Am reluat-o după amiază, în afara orașului, la Novoierusalim, unde scriitorul locuiește aproape întreg anul. Aici l-am văzut pentru prima oară instalat la masa de lucru.

Cabinetul de aici se deosebește puțin de cel din Moscova. Aici este foarte mult soare. Printr-un glasvand se vede grădina. Ca și la Moscova, în mijlocul cabinetului se află masa de lucru. Pe ea — o mașină de scris. Alături — un teanc de hîrtii, însemnări, corecturi.

Cîteva cuvinte despre stilul de lucru al lui Ehrenburg. Scriitorul nu face ciorne, în accepția obișnuită a cuvîntului, nici nu recurge la diferite variante și redactări — el corectează și pune la punct manuscrisul încă înainte ca lucrarea să fie în întregime gata. Pînă cînd o pagină nu e finisată, nu trece la următoarea.

— Structura romanului din sec. XIX — explică căutările sale de astăzi Ehrenburg — era determinată de soarta unui erou, sau a unei familii. În epoca noastră, însă, destinele eroilor se împletesc mai des, mai strîns, mai vădit. În povestire, aceasta se exprimă prin deplasarea rapidă a planurilor, prin schimbarea locului unde se petrece acțiunea, prin dezvoltarea simultană a direcțiilor în care evoluează subiectul și care se întrepătrund. Limba devine laconică, expunerea lentă cedează locul unui ritm rapid. Cu toate acestea, există desigur romane remarcabile, al căror stil îl amintește pe cel al lui Lev Tolstoi: o singură frază ocupă uneori o jumătate de pagină. Ar fi nejust să diminuezi valoarea unor asemenea opere. Personal, prefer însă scrierea stîngace a unui elev de clasă întii unei caligrafii demult însușite. De altfel, lucrul acesta-i discutabil, și o carte bună e apreciată după calitățile ei și nu după bunele intenții ale autorului.

Florile — a doua pasiune a scriitorului

...La locuința din Moscova a lui Ehrenburg îți atrag atenția florile, care stau alături de cărți. După literatură, florile sînt a doua pasiune a scriitorului. Din toate călătoriile sale Ehrenburg aduce semințe, răsăduri, altoi. Iasomia de Chili, scriitorul a adus-o direct de la Pablo Neruda; arborii pitici — de la prietenii japonezi; azaleele — din Belgia, de la regina Elisabeth; din Brazilia, de la Jorge Amado, a adus un butaș de arbore de cafea. Planta a și dat primele fructe și Ehrenburg spune în glumă că în curînd o să bea cafea din recoltă proprie.

Între dragostea pentru flori a lui Ehrenburg și lupta sa neobosită împotriva războiului și a distrugerii există, cred, o strînsă legătură. În slujba acestei lupte își pune scriitorul condeiul său ascuțit, considerînd-o, ca publicist, principala lui sarcină.

Am discutat apoi despre ultimele lucrări ale lui Ehrenburg — „Caiete franceze”, volume de reportaje despre India, Japonia, Grecia, însemnări pe marginea operei lui Cehov, un volum de versuri, care se află în lucru.

— Cînd am scris despre învățămintele pe care le trașem din lucrările lui Stendhal sau Cehov, am vrut să arăt de ce cărțile acestor scriitori, diferiți unul de altul, mă emoționează pe mine, pe contemporanii mei. Pe Stendhal sau Cehov n-am căutat în nici un caz „să-i actualizez”, așa cum li s-a părut unor critici: n-ai de ce „să-i actualizezi”, deoarece și astăzi ei sînt vii. Recent, am terminat un eseu despre marele artist plastic ceh din sec. XIX Karel Purkin, Reportajele

despre Japonia, India și Grecia nu sînt numai note de călătorie, ci și o încercare de a înțelege, de a pătrunde esența artei vechi a acestor țări. Vreau ca acest lucru să fie înțeles de tinerii scriitori. Aceasta este, cred, ștafeta pe care trebuie să le-o transmitem.

Atunci cînd ceea ce are de spus nu poate fi exprimat în proză Ehrenburg-prozatorul recurge la poezie. După părerea lui, un articol de fond, un foileton sau o schiță scrise în jambi sau trohei, cu rime, în scară sau nu, sînt lucrări cu totul inutile, deoarece ideile autorului ar fi putut fi redată cu mai multă claritate în proză. Noi avem poeți cu adevărat mari. O să citez doar trei dintre ei — foarte diferiți unul de altul: Tvardovski, Martinov și Zaboloțki, care de curînd s-a stîns din viață. După părerea mea, și printre poeții tineri există mulți poeți talentați și îndrăzneți.

La ce lucrează scriitorul

Ar fi fost nefiresc să plec de la Ehrenburg fără să mă interesez de planurile sale de creație. Scriitorului nu-i place însă să vorbească despre acest lucru, considerînd ca ceva lipsit de modestie și imprudent. Așa că la întrebarea mea n-am primit nici un răspuns.

O să spun, totuși, cîte ceva despre unele planuri ale scriitorului, despre care am reușit să aflu din alte surse.

În primul rînd, Ehrenburg a terminat pentru tipar un volum de versuri, scrise în ultimii douăzeci de ani. Volumul cuprinde versuri din culegerile „Credința” și „Arborele” și aproape douăzeci de poezii inedite. Este un jurnal original — liric și politic — cuprinzînd evenimentele din Spania și pînă-n zilele noastre. În afară de aceasta, Ehrenburg scrie un eseu despre Nehru pentru un volum care va apare în India, două articole despre Meyerhold și Semion Gudzenko, un eseu despre Praga veche pentru o editură cehă, o prefață la o carte despre Iulian Tuvim, un studiu despre Cehov, pentru o editură din Sahalin precum și o serie de articole (între care și pentru presa străină) împotriva „războiului rece”.

Probabil că acestea sînt departe de a fi tot la ceea ce lucrează în prezent scriitorul, atît de strîns legat de viața țării, de marea mișcare a luptătorilor pentru pace.

— Legătura cu viața — arată Ehrenburg — este necesară scriitorului întocmai ca aerul, apa, sarea, piinea. Romanul nu poate fi inventat, el trebuie trăit în prealabil. Deseori eșecurile unor scriitori tineri sînt legate de profesionalizarea lor prematură. Numai simpla observație este insuficientă, și nici un fel de „deplasări de creație” nu pot înlocui participarea efectivă la viață. Ursul își sughe labele iarna — asta ca o ocupație sezonieră, dar nici chiar ursul nu-și poate îngădui să și le sughe în tot cursul anului.

Am plecat de la Ehrenburg seara tîrziu cu sentimentul că nici azi, nici uriașa activitate pe tărîm obștesc nu-i pot diminua interesul pentru literatură — țelul întregii sale vieți.

I. Weinberg

Prezențe franceze la Moscova

Casa de mode Christian Dior din Paris a prezentat creațiile sale la Moscova, în sala clubului sportiv „Aripiile sovietelor”. O grupă de manechine și de tehnicieni ai firmei pariziene condusă de Jaques Rouet, director general, au prezentat modelele.

În fața publicului moscovit au fost aduse 120 de creații, mai mult de jumătate din colecția casei Dior.

*

Mado Robin, soprana la Opera din Paris, și-a început turneul în Uniunea Sovietică. Primele recitaluri au avut loc la Moscova. Turneul va continua la Leningrad, Erevan și Tbilisi.

În program, arii din operele clasice franceze și italiene.

CURSA DE FOC

De curind am citit însemnările fostului mecanic șef de pe spărgătorul de gheață „Mikoian”, plutonierul de rangul II Nikolai Ivanovici Kuzov. Ulterior am avut ocazia să mă întâlnesc cu el. Mi-a explicat că le-a scris îndemnat de amintirea unui eveniment petrecut de mult și uitat de mulți.

...Era în vara anului 1941. Pe șantierele navale din Nikolaev, la Marea Neagră, a fost construit și lansat la apă puternicul spărgător de gheață „Mikoian”. Dar operațiile de încercare la care luau parte inginerii și muncitorii șantierului au fost întrerupte la 22 iunie. Ziua aceasta a schimbat cu totul soarta navei și a constructorilor ei. Muncitorii din Nikolaev au înarmat vasul.

La începutul lui august, spărgătorul de gheață s-a îndreptat spre Sevastopol. De aici a fost trimis în ajutorul asediaților din Odesa. Împreună cu vasele de război ale flotei Mării Negre „Mikoian” a susținut cu focul său flancurile armatelor noastre de uscat, care se apărau la Odesa.

La începutul lui octombrie, a plecat la Poti, unde a fost dezarmat. Totodată, S. M. Sergheev, comandantul vasului, a primit ordin să se pregătească pentru o cursă în alara granițelor țării. „Mikoian” a ridicat ancora la Batumi, îndreptându-se spre Bostor.

La Constantinople, atașatul militar sovietic a venit pe bordul vasului și i-a transmis lui Sergheev o directivă urgentă. Iată care era conținutul ei: să-și croiască drum prin Marea Egee, pe lângă bazele maritime militare ale fasciștilor și să iasă în Marea Mediterană, într-unul din porturile răsaritene ale aliaților noștri. În cursul acestei operații îndrăznețe și riscante căpitanul nu avea voie să uite nici o clipă ordinul:

„Vasul nu se va preda în nici un caz dușmanului, va fi scufundat prin explozie. Echipajul nu are dreptul să fie luat prizonier”.

Insulele Mării Egee erau în mâinile dușmanului.

În instrucțiunile pe care Sergheev, căpitanul spărgătorului de gheață le-a primit la Constantinople, se preciza că trecerea prin Marea Egee trebuie să se facă în ascuns, evitându-se întâlnirile cu dușmanul. Dar cum se putea stăpâni neobservat în cursa aceasta atât de riscantă marea vas, când Marea Egee este fixată de insule și pe ele se instalaseră posturi de observație, avioane și nave de război ale fasciștilor italieni? După o scurtă escală, spărgătorul de gheață a ridicat noaptea ancora și a părăsit Constantinople.

Plecarea aceasta grăbită și neașteptată pentru toți a scutit vasul de mari neplăceri. Dacă ar mai fi întârziat cinci-șase ore, dușmanul, avertizat de cei care priveau toată ziua cu binoclul de pe balcoanele consulatelor din Bostor, ar fi trimis din timp forțele sale să captureze nava sovietică lipsită de apărare.

În cursul nopții, „Mikoian” a străbătut Marea de Marmara trecind în Marea Egee. Aici, pînă la tot pasul de primejdii, echipajul s-a străduit cît a putut să nu trădeze prezența vasului, ținându-se mai mult de-a lungul coastei turcești. Ziua, cu cazanele stinse, pentru ca să nu-l dea de gol fumul, spărgătorul aproape se lipsea de cîte una din nenumăratele insule care împinzesc marea. Noaptea pornea din nou la drum, cu luminile

stinse, cu chepengurile ermetice închise.

A treia zi dimineață, la ieșirea din Marea Egee trebuia să treacă prin fața insulei Rodos, care se afla în mîna dușmanului.

Căpitanul anunță: — Intrăm în zona primejdioasă. Se declară stare de alarmă. Totul să fie pregătit pentru scufundarea în orice clipă a vasului.

Deasupra apei trecu razant un avion de recunoaștere italiană. Se roti de cîteva ori în jurul spărgătorului, iscodindu-l, apoi se îndepărtă, bucurînd-se de rezultat.

Și aici, în pragul Mării Mediterane, vasul neînarmat primi lovitura. Dar cu ce să se apere?

Pe urmele vasului porniră în viteză vedete torpiloare italiene. Dar „Mikoian” își urma drumul, ca și cum nimic nu s-ar fi întimplat: adică sînt o navă pașnică a unei țări neutre. Vedetele torpiloare italiene erau acum la o depărtare de 50 de metri. Fasciștii întrebărilor la megafon: „Al cui e vasul?”

Peste cîteva secunde răsună prima salvă de tun. Nu era decît o singură ieșire: să primească lupta neînarmat. Spărgătorul încercă să se depărteze de dușman cu toată viteza. Dar cum să se ia la înțrecere cu vedetele ușoare și iuți? Ele mergeau alături, de parcă erau lipite, și de pe bordul lor se auzeau comenzi: „Sub escorta noastră îndreptați-vă neînfriziat spre Rodos!” „Mikoian” tăcea. Căpitanul său nu uitase nici o clipă ordinul: „Să nu vă predați în nici un caz!”

Vedetele torpiloare deschiseră focul. Doi marinari sovietici căzură într-un lac de sînge. Pe vas izbucni incendiul. Flăcările cuprinseseră șalupa de salvare, încărcată cu două tone de benzină. Marinarii intrară în foc, ridicară pe umerii lor și aruncară peste bord șalupa aprinsă. Colacele de salvare cu inscripția „Mikoian” s-au legănă multă vreme pe valuri, și mai târziu, la Haifa, băreții noștri au ris citind știrile apărute în ziarele italiene: „Un mare vas sovietic de război „Mikoian”, a fost scufundat”.

Spărgătorul de gheață își urma drumul, luptînd cu incendiile.

Fasciștii începură atacul cu torpilele. Aici și-a spus cuvîntul salvatorul experiența de luptă a căpitanului. El privea liniștit cum vedetele torpiloare se îndepărtează pentru a se așeza în linie de atac. Cînd fasciștii porniră, Sergheev, anticipînd loviturile, cîrmea vasul cînd într-o parte, cînd în alta.

Marinarii știau că fiecare vedetă inamică nu are mai mult de două torpile. Sergheev își continua manevra și număra: una... două... Ocoli încă o torpilă îndreptată spre pupa vasului și respiră ușurat. Gata! Rezervele dușmanului fuseseră epuizate. Vasul, dragul lor vas, era salvat!

Dar norul întunecat al primejdiei nu se risipise încă, ci urmărea spărgătorul avariata. Și la un moment dat se năpusti asupra lui de sus: două avioane torpiloare lansară din îndălmii niște obiecte întunecate. Erau torpile speciale cu spirale, care se învîrt în jurul obiectivului pînă îl nimeresc. Sergheev făcu apel la toate cunoștințele și priceperea sa, la instinctul lui de vechi marinari și reuși să scape de cumplitele torpile aeriene. Silindul-i pe dușmani să se „descarce” fără folos, obținut victoria. Lipsite de muniții, avioanele fasciste făcură cale-ntoarsă, învinse de nava sovietică neînarmată.

La adăpostul întunericului „Mikoian” ajunsese în cursul nopții la insula Cipru, care era apărată de baza mari-

timă militară engleză de la Famagusta.

De la Famagusta spărgătorul fu trimis la Beirut, iar de acolo la Haifa — port mare și bază de aprovizionare cu combustibil a flotei aliaților noștri. La Haifa, nava a stat în reparații 17 zile și nopți, vindecîndu-și rănile căpătate în luptă.

Portul, cu rada lui mică, era fixat de vapoare și petroliere engleze, care încărcau petrol, benzină.

În ziua fixată pentru plecarea din Haifa, căpitanul vasului împreună cu comisarul și mecanicul, tocmai lua masa în salonul ofițerilor. Deodată, farfuriile zburară spre tavan și căzură pe podea, făcîndu-se zăndări. Ușile se deschiseră cu zgomot.

Explozie? Dar ce puluse să explodeze? Cei trei bărbați ieșiră în grabă pe punte.

Petrolierul englez „Hopstar” care era ancorat alături, se scufunda încet. Flăcările îl mistuiau cu lăcomie. Marinarii se îngrămădiseră speziați într-un colț al punții superioare, tipu asurzitor, să-reau în apă.

Petrolul aprins se întindea spre corpul vasului „Mikoian”. Sergheev declară stare de alarmă. Spărgătorul trebuia să se îndepărteze fără să piardă nici o clipă, altfel ar fi fost cuprins de flăcări. Funcționa însă numai un singur cazan. În afară de asta, două parme puternice îl legau de cheu, așa că era cu neputință să se îndepărteze în grabă.

Sergheev trimise pe țarm o șalupă cu zece marinari, conduși de locțiitorul său, Holin. Dar cei zece oameni nu avură putere să desprindă parmele grele. Încercară să le taie, dar sîrmele de oțel nu cedau.

Cu apa din monitor marinarii noștri îndepărtau de corpul vasului petrolul arzînd. „Mikoian” apăra de flăcări cu bordul său navele aflate alături.

— Să plecăm în larg — îl sfătui pe Sergheev comisarul.

Dar căpitanul nu era de aceeași părere. Vîntul mîna flăcările și fumul spre larg. Un vas norvegian care a încercat să treacă prin perdeaua de foc, pierdu direcția din cauza fumului și se izbi de țarm unde pieri în flăcări. Comandantul portului se adresă căpitanului sovietic cu rugămintea de a salva o navă încărcată cu muniții. Speriat, echipajul ei se refugiase pe țarm. Sergheev hotărî să remorcheze vasul în flăcări. Operația nu era simplă.

— Cine se oferă? — întrebă Sergheev de pe puntea de comandă. — Voluntarii să facă un pas înainte!

Toți marinarii făcură un pas înainte.

Au fost aleși cîțiva, care remorcară vasul în partea unde flăcările încă nu ajunseseră. Incendiul fu stins.

Doi zile și două nopți a luptat spărgătorul cu focul. Echipajul lui acționă animat de frăția internațională a marinarilor. El salvă de la pleire vase norvegiene, engleze, suedeze, daneze.

A treia zi, la 6 ianuarie 1942, „Mikoian” ridică ancora plecînd de la Haifa la Port-Said, apoi în canalul de Suez, Aden, trecu ecuatorul, se îndreptă spre Capelown, de acolo la New York, trecu pe lângă Țara de Foc. Starea de război îl obliga să facă acest lung ocol. La 3 iunie spărgătorul trecu pentru a doua oară ecuatorul.

Iată, în sfîrșit, și Murmanskul.

...Aici se întrerup însemnările fostului mecanic Nikolai Kuzov.

Din focul războiului spărgătorul se întoarse în ghețurile polare, unde continuă să-și facă și azi datoria.

Evgheni Krițer

NOPTI la Lenin

AERODROM

Ce rol nou pregătește Taliana Samoilova? Ce turnează actualmente Elna Bistrițkaia? Dar Batalov? Care sînt proiectele de viitor ale „Mostlim-ului”?

Întrebările acestea fac parte din noianul celor adresate „poștei cinematografice” de către pasionații artei ecranului. Dar a le da răspuns nu e totdeauna ușor... Asta presupune, înții de toate, un lung itinerariu de-a lungul și de-a latul unui vas șantier de creație. M-am convins chiar la fața locului, la Moscova: numai aici sînt cîteva studiouri; pentru a nu mai vorbi de cele din Leningrad, Kiev, Tbilisi, Erevan, Minsk etc. Așa încît, m-am văzut nevoit să renunț a afla personal unele răspunsuri. În schimb, am dobîndit altele, de pe un tărîm învecinat filmului artistic.

Înții, cadrul... Sadovoie Kolfo este una din marile magistrale ale Moscovei. Un adevărat inel de asfalt, de lățimea unui fluviu, pe care călătoresc, cu viteze mari, escadre de automobile. Toate drumurile duc spre sau pleacă dinspre Sadovoie Kolfo. Și drumul din fiecare dimineață, al micului nostru grup. Iar din imensa roată care este Sadovoie se desprind nenumărate străzi, ca niște spițe — Lihov Pereulok, una dintre ele, e o străduță care ar putea fi liniștită. Spun „ar putea fi” — dacă aici, la numărul 6, n-ar fi de dimineață pînă seara o forțotă neîntreruptă. Oamenii și automobile. Oamenii și aparate. Citim: „Studioul central de filme documentare”.

Milioane de metri de peliculă, cu care ai putea înconjura pămîntul, se adună aici ca într-un lagune de pe vasele întînderi ale Uniunii Sovietice. Operații cinematografice vin și pleacă...

Bogăția vieții primului an de șapte istorici ai septenaliului, se în toate direcțiile ochiul pasionat documentaristului sovietic. Ce m-a făcut, ori de cîte ori m-am la Studio, să-i găsesc asemănare un aeroport „Aeroport al cerului, ispititoare și senzaționale itin...

Vorbește sputnikul

Cu prilejul uneia dintre acestlătorii, am auzit sputnikul vo Totul a pornit de la un întîns al poetului Rojdestvenski... Se Gherasimov, care tocmai își terminca la trilogia „Donului linca venit în întîmpinarea acestui văzînd posibilitatea de a realiza mijloacele filmului documentaristului pasionat. E filmoteca a studioului a fost răs pînă la fund: pînă la primele în ale filmului mul. Regizorul a kilometri întregi de peliculă pe se află imprimate scene din viața tuturor popoarelor — de la un pămîntului la celălalt. După o îndelungată, au fost selecționate va sute de metri care aduc în spectatoriului imagini tulburătoare zbuciumata istorie a luptelor și libertate și fericire... Alte sute de primite din cîteva capitale ale fixează ecoul uriaș produs de rez primului sputnik. Ele au fost pletate cu imagini ale celorlalți și ale rachetei devenită înțlia p artificială a sistemului solar. Cad vestigiilor glorioase ale Hellade dre ale monumentelor Renașterii vuri și fresce au venit de asemenea ilustreze mesajul sputnikului omenirea muncitoare, să ilustreze daniile milenare de-a lungul an sului dar strălucitului drum nașterii.

Leningrad

E știut, e cunoscut — s-a vorbit atita despre nopțile albe ale Leningradului, a vorbit, pentru noi, Geo Bogza — dar mă simt, totuși, ispășit să însemn aici: din câte am văzut, din câte mi-am închipuit, prin câte locuri am trecut, nimic nu mi-a fermecat — în înțelesul propriu, fără metaforă — în așa măsură ca Leningradul, și în deosebi ca Leningradul în nopțile sale. Am cutreierat orașul stăpinit de o ciudată exaltare, comparabilă doar aceleia pe care mi-o dă lectura romanțelor lui Tolstoi, Dostoievski, mi se părea că totul ține de un vis fără seamăn, de-o lume ireală și-a cărei irealitate creștea din senzația unei realități atât de intense, încât atinge proporțiile fantasticului. Deobicei fantasticul, vraja, halucinația — sînt termeni pe care-i folosim pentru a indica o altă lume, opusă celei trăite, chemată, de-o putere străină nouă și inaccesibilă, să compenseze realitatea comună, să ne transporte într-o lume de vis, în care contururile nu sînt estompate iar tonurile, culorile sînt amestecate și confuze. Nicăieri n-am simțit ca aici, la Leningrad, în timpul nopților albe, falsitatea acestei convenții, nicăieri și niciodată n-am înțeles atit de bine că vraja, farmecul pot avea înțelesul unei existențe atit de vii, de distincte, de surprinzătoare încit să facă iremediabil inutilele atributele — artificiale, sărace — ale irealității rîvnite de anumiți romantici. Leningradul, în nopțile sale albe, te domină sultește și totodată te înalță în spirit, te instruește asupra sensului vieții și istoriei, te face să vezi mai limpede, să pricepi mai mult, mai în adîncime. Nicăieri — decit în Tolstoi, poate — n-am înțeles atit de pregnant, artificios distincției pe care sîntem obișnuiți să o facem între viață și vis, emoție și inteligență, spontaneitate și rațiune, impresie și gînd. Mi-e cu neputință, amintindu-mi nopțile albe ale Leningradului, să mai înțeleg distincția deseori stabilită: „M-a tulburat, dar nu m-a convins” — sau „e lucid, dar inima sa e rece”. Aici, la Leningrad, aceste distincții cad, îți par de-o puerilitate ridicolă. Am putea, oare, spune că Leningradul impresoară prin vraja trecutului său istoric, fără să fim îngrozit de nedrepti față de marile cadențe, mai mult: marile realități ale viitorului,

pe care, aici, le simți, le vezi, te conving și te instruieste mai mult poate decit în oricare alt punct al globului? Am putea vorbi, fără a ne face vinovați de o surprinzătoare unilateralitate, de farmecul *vechi* al acestui oraș care simbolizează mai bine decit oricare altul, vertiginosa ascensiune a istoriei, a revoluției? Am putea vorbi, fără a ne face vinovați de o neiertată opacitate, despre Leningrad, ca despre o Veneție oarecare, a cărei viață s-a stins de mult și în care doar clopotele vechilor biserici ne amintesc de viața clocotitoare a orașului de altădată? Aici, în orașul în care, ca nicăieri — atit de copleșitor — pe suprafața globului pămîntesc — te domină sentimentul și conștiința prezenței lui Vladimir Ilici Lenin? Deseori m-am întrebat ce ar trebui să fie, la modul ideal, poezia epocii noastre. Aici, la Leningrad, și mai ales în ceasul nopților albe, vegheat, măsurat cu majestoașă cadență de orologiul fortăreței Petropavlovsk care emite în răstimpuri egale acordurile imnului sovietic, mi s-a răspuns: *Leningradul te face poet*. La Leningrad înțelegi ce vrea să zică această tulburătoare împerechere de termeni: poezie și revoluție, poet al revoluției, poezia revoluției. Fascinat de tot ce mă înconjură — știți prea bine ce mă înconjură, — îmi spuneam: nu se poate să nu fii poet, nu se poate, trăind aici, să nu fii poet, să nu prețuiești arta, tot ce e spre binele și gloria omului. Deobicei, într-un oraș impresurat de vestigiile trecutului, oamenii nu te interesează, decit doar în măsura în care îți pot oferi un termen de contrast, atit de scump celor mai mulți dintre poeții romantici. Originalitatea Leningradului stă, între altele, în faptul că dinamizează acest concept romantic: contrastul trecut — prezent. Oamenii Leningradului domină totul. Nici vorbă, ei nu pot fi reduși la nivelul unui biet contrast romantic. Am petrecut puține zile, puține nopți, în oraș, dar și aici, ca peste tot unde-am fost, mi s-a făcut pe deplin cunoscută — și impresia este de neșters — frumusețea morală a oamenilor. Nimic din blazarea presupusă în legătură cu niște oameni sortiți să trăiască în imediata vecinătate, în intimitatea unor vestigii grandioase. Citisem multe cărți, văzusem filme, ascultasem „Sim-

foria Leningradului” de Șostakovici — toate închinat Orașului-erou din anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei — acum îi aveam în față pe învingători. Oamenii Leningradului sînt demni de istoria Leningradului. Spun: Petru cel Mare. Spun: decembrieștii. Spun: Pușkin și Bielinski și Gogol și Dostoievski și Tolstoi. Spun, mai ales: Lenin. Spun: Palatul de Iarnă, Smolnii, crucișătorul Aurora. Spun: Raziv. Spun: asedul Leningradului. Altele amintiri glorioase ar putea nimici prezentul cel mai viu. Nici nu-l eclipsează. De la aeroport am avut de parcurs cu autobuzul spații de nesfîrșit. Mă gîndeam: Petersburg, Leningrad, Palatul de Iarnă, Palatul Amiralității, Petropavlovsk... În realitate mai bine de un ceas, în goana neîntreruptă a autobuzului, n-am văzut nimic din ceea ce așteptam să văd. Petersburgul, Leningradul Marii Revoluții, Nevski-Prospekt, Amiralitatea, Pușkin, Dostoievski — întîrziu să se arate. În schimb: nesfîrșite, literalmente nesfîrșite construcții industriale, blocuri de locuit — pe o distanță de mulți kilometri. O pădure de antene de televizor. La drept vorbind asta m-a izbit de primă dată, acolo unde mă așteptam să înțitnesc vestigiile glorioasei istorii. Cînd spunem: *istorie* ne răsăr dinaintea ruine cîntate de romantici, vechile ziduri, contururi șterse, cu pustietatea lor dezolantă. Nimic n-ar fi mai fals decit să conferi Leningradului acum atributele *acestei* istorii. Istoria Leningradului e abia începută — aceasta e sugestia pe care ți-o dă orașul de astăzi. Oamenii Leningradului, cu sobrietatea și, totuși, cu elanul lor îndreptat spre viitorul comunismului, sînt oare, pot fi oare — doar atit — urmași pioși ai unui trecut fără seamăn? Petru cel Mare, așa cum mi-a apărut în arătarea zveltă a „Călărețului de aramă” cîntat de Pușkin, Petru cel Mare — reconstituit, în statura sa reală, cu vestimile și înfățișarea sa reală în muzeul Ermitajului — poate învăli, poate trece în umbră prezentul sovietic al marelui oraș? Istoria e aici pretutindeni prezentă și copleșitoare, dar ea servește doar contemporaneității sovietice o dimensiune în plus. Nopțile albe ale Leningradului sînt pe deplin adecvate lumii acesteia, frumoase, nobile, ele-

vate, de o puritate fără termen de comparație, lumii acesteia transfigurale de perspectiva viitorului comunist. Pe fondul nopților albe ale Leningradului, viitorul umanității nu-ți poate apărea altfel decit frumos, luminos, înălțător. Totul e stilizat aici, în linii pure și diafane, trase de oamenii care întruchi-pează viitorul însuși al umanității. Oamenii aceștia au fost în stare nu numai să învăluie viitorul lumii în contururi diafane, dar să-l apropie de prezent, cu o claritate atit de intensă, încit poate părea, la un moment dat, de domeniul fericului. Nopțile albe ale Leningradului — adică ale orașului lui Vladimir Ilici Lenin — conferă viitorului un contur deosebit de distinct. Nopți albe! Ce alt simbol mai pur al lumii comuniste, capabilă să prefacă întunericul în lumină? Căci ce este mai tulburător în aceste nopți albe ale Leningradului este că ele îți par o creație miraculoasă a omului. Armonia legilor naturii trece aici pe un plan cu totul și cu totul secundar, aproape că nu-ți vine să-i atribui ei minunea nopților albe; te grăbești să atribui Revoluției... Căci e foarte greu să-ți închipui, oricîte eforturi ai face, vechiul Petersburg, capitala întunecatei puteri a Romanovilor, sub lumina blîndă a nopților albe. M-am repezit să citesc o novelă de Dostoievski, intitulată: „*Nopți albe*”. Nu. Dostoievski n-ar fi putut vorbi în operele sale de *aceste* nopți albe ale Leningradului. Acolo e vorba de altceva. Nopți albe — adică nopți chinuitoare, nopți trăite sub imperiul unei forțe tragice. Nu. Dostoievski n-a scris, n-a putut scrie despre nopțile albe așa cum le înțelegem și le simțim noi, astăzi, sub cerul revoluției, al comunismului. Nopțile albe ale Leningradului — așa cum le-am văzut eu, sînt nopțile albe ale lumii sovietice. Dostoievski nu le-a cunoscut, deși le-a trăit. Nopțile albe sînt nopți sovietice. Revoluția face din noapte — zi. Așa am înțeles eu nopțile albe ale Leningradului.

Un amestec de inefabil istoric, de reculegere și optimism istoric și înaintare vertiginosă spre viitor — iată ce sînt pentru noi nopțile albe ale Leningradului. Nopțile pure, de o claritate cristalină trăind sub lumina distîrctă a lumii.

L. Raicu

CINEMATOGRAFIC

Vorbește Sputnikul! Prin toate aceste imagini, întovărășite de versurile lui Rojdestvenski, sputnikul adresează oamenilor o chemare patetică de a-și apăra cuceririle milenare, de a păzi pacea, de a crește o nouă generație — ferită de spectrul măcelului, — de a se semăna griu, de a pune atomul în slujba vieții, de a-și întinde mîinile în scopul preîntîmpinării unei catastrofe mondiale. Din cînd în cînd, pe ecran apare sputnikul — învîrtindu-se în jurul bătrînei noastre Terra (imaginea e leit-motivul filmului) — iar cuvintele sale sînt ale însuși Omului comunist.

„Bruxelles — 1958”

Un alt itinerariu, pe aerodromul documentarului sovietic. Plecăm, tot pentru o jumătate de oră, să vizităm Expoziția mondială de la Bruxelles...

Regizorul și operatorii au reușit un veritabil tur de forță: ei îi înfățișează spectatorului într-o jumătate de oră ceea ce vizitatorii expoziției n-au izbutit să cuprîndă de-a lungul unor vizite de zile. Pătrundem peste tot, datorită magicului obiectiv cinematografic: admirăm marile realizări prezentate în pavilionul U.R.S.S., care a polarizat atenția milionanelor de vizitatori ai Bruxelles-ului; ne plîmbăm prin cele 9 sfere gigantice ale atomium-ului în care fierul cosmic se pulverizează subit odată cu descoperirea, într-una din sfere, a unui bar capitalist construit după toate regulile... pămîntesti; cunoaștem, rînd pe rînd, cele mai interesante aspecte ale marii creații colective a popoarelor; ne indignăm în fața vitrinei (o adevărată colivie de sticlă) în care se află expuși, cu cinism colonialist, ca niște sălbăticiuni „rare”, copiii de negri din

Congo-ul belgian; retrăim atmosfera pestriță a Expoziției, asupra căreia marea capital s-a străduit să-și pună pecetea; nu ne putem reține ironia în fața încercărilor Vaticanului „de a ține pas cu epoca”: bucăți de oțel inoxidabil imaginează Christoși „abstracționiști”. În sfîrșit, pătrunzînd în marea mulțime anonimă, surprindem cu satisfacție reacții de trezire la realitate a oamenilor cinstiți: înșelați ani de-a rîndul de propaganda imperialistă, unii dintre ei aici, în pavilionul țării socialiste, au început să înțeleagă marile adevăruri ale epocii.

Astfel, inteligent conceput, cu o notă de umor omniprezentă, ce ne amintește de „maniera” Obrușov, filmul — care se bucură de comentarii pătruzător, spirituos al lui Valentin Kataev — face excelentă operă de cunoaștere.

Reîntîlnire cu M.H.A.T.

Al treilea itinerariu: Moscova în plin centru. Totodată, o altă modalitate artistică a documentarului sovietic.

Vă mai amintiți de zilele sărbătorești trăite de teatrul românesc, cu prilejul vizitei făcute în țara noastră de M.H.A.T., cel mai de seamă colectiv teatral al Uniunii Sovietice? Cum și prin ce mijloace și-a dobîndit celebritatea, impunîndu-se opiniei publice mondiale? Răspunsul îl oferă și acest film — „60 de ani de viață a M.H.A.T.” — realizat cu o mare forță a evocării, cu o redare subtilă a atmosferei scenei intime, de către regizorul Poselski.

Pe ecran apar figurile de neuitat — filmate în epoca respectivă — ale lui Gorki, Stanislavski, Nemirovici-Dancenko, fapt ce conferă peliculei un caracter documentar de înaltă valoa-

re. Filmul e întregit prin imaginile școlă care redau fragmente din interpretările magistrale ale renumitei pleiade: Moskvîn, Olga Knipper-Cehova, Kacealov, Hmeliov, Tarasova, Toporkov. Printr-o reușită imbinare dintre aceste documente cinematografice și foteografii de epocă înfățișînd scene din primele montări ale pieselor cehoviene, gorkiene și tolstoiene, regizorul ne introduce în laboratorul de creație al marelui teatru.

O fericită întîmplare a făcut să-l întîlnim pe regizorul Poselski, imediat după vizionare. L-am întrebat cum a putut reconstitui cu atita exactitate și „atmosferă” momentul instrucției militare pe care o fac actorii teatrului, în secvența închinată Marelui Război pentru Apărarea Patriei, secvență care ne-a produs o puternică impresie. Întrebarea l-a supărat pe regizor.

— Cum vă puteți închipui că e un moment „jucal”, reconstituit? Nu uitați: e film documentar. Regizorul nu-și poate permite să înșele spectatorul...

— Bine, dar filmul e realizat anul acesta, iar scena respectivă s-a petrecut în 1940...

— Exact. Atunci am și filmat-o, pregătind un film despre M.H.A.T. în zilele războiului. Uterior, materialul filmat a fost evacuat din Moscova cu trenul. Pe drum, vagonul a fost bombardat. N-au mai scăpat decit vreo două cutii — așa cum mi-au relatat cei care le-au salvat de la incendiul total. Și iată că datorită acestor eroi anonimi, imaginea documentară a maestrilor de la M.H.A.T. capătă, după aproape 20 de ani, o deosebită valoare emoțională.

— Înseamnă că nici scena cu Olga Knipper-Cehova nu e „regizată”?... — Intocmai.

Ne plăcuse mult și această secven-

ță pentru frumusețea faptului de viață: trei tinere actrițe, noile interprete ale celor „Trei surori” vin, împreună cu regizorul, să se sălătuască cu soția lui Cehov, neuitata interpretă a celor trei roluri, realizate de ea pe rînd de-a lungul anilor, începînd de la premiera piesei.

— Am știut că se proiectează de către M.H.A.T. această întîlnire — ne povestește regizorul. Am adus deci în casa regretatei Olga Leonardovna operatori, electricieni, aparate, travlinguri, etc. Pregătisem totul. Probabil însă că din cauza acestei montări — care le dădea participantelor la întîlnire sentimentul că se află într-un studio, la „filmare” — discuția era nenaturală, lipsită de emoția simplă, omenească a unui fapt de viață ca acesta. Mi-a venit, brusc, ideea salvatoare. M-am apropiat de marea actriță cu un aer dezolat: „Vă rugăm să ne scuzați pentru tot acest deranj, dar nu vom putea filma nimic. Ni s-a defectat aparatul. Vom încerca să-l reparăm. Pînă atunci nu vă vom tulbura cu nimic întîlnirea”. Apoi, întorcîndu-mă spre operatori și electricieni, i-am muștrât cu voce tare pentru neglijența de care se făcuseră vinovați în legătură cu defectarea aparatului. De fapt, totul era în cea mai deplină ordine... M-am folosit de acest truc ca de un șoc psihologic. Și, într-adevăr, minunea s-a produs: scăpate de „tercare” obiectivului cinematografic, actrițele s-au angajat, cu deplină naturalitate, într-o discuție omenească, care nu se deslășura pentru „aparat”. Iar noi, în timpul acesta — după cum lesne vă închipuiți — filmam de zor.

Trei itinerarii, trei filme, trei modalități artistice.

Victor Vintu

EXISTĂ MAȘINI „INTELIGENTE”?

Folosind datele ciberneticii, oamenii de știință sovietici au creat o variată gamă de aparate electronice, puse în slujba științei și tehnicii. Unul din aceste aparate, binecunoscut în U.R.S.S. și peste hotare, este mașina de calculat B.E.S.M. Ea efectuează în medie șapte-opt mii de operațiuni matematice pe secundă, înlocuind munca a zeci de mii de calculatori cu experiență. O altă mașină de acest fel, „Strela”, păstrează în „memorie” 2.048 de numere cu zece poziții, cu ajutorul a 43 tuburi catodice și 200.000 de numere cu ajutorul benzilor de magnetofon.

Dar ce este cibernetica? Care sînt principalele caracteristici ale aparatelor create cu ajutorul acestei noi discipline științifice? Sînt acestea aparate înzestrate cu „inteligență”? Iată întrebări la care vom căuta să oferim răspuns în cele ce urmează.

Culegerea informațiilor

Industria modernă cunoaște sisteme de reglare complicate și foarte precise, în special cele bazate pe rețele electrice sau electronice. Toate aceste sisteme se bazează pe un principiu comun: mecanismul de colectare culege informații fie de la efectul produs (de exemplu temperatura apei, a aerului de către termostat) fie de la însăși mașina în funcțiune. Aceste informații sînt retransmise înapoi la sursa de energie, care se readaptează mereu la noile condiții semnalate. Și în organismul viu sînt numeroase mecanisme care se bazează pe un principiu asemănător.

Starea în picioare, de pildă, nu ar fi posibilă fără un sistem de reglare foarte precis, căci corpul omenesc în stațiune bipedă se găsește în echilibru nestabil. Cea mai mică mișcare a capului sau mînilor, sau chiar o răsuflare sînt suficiente pentru ruperea echilibrului și căderea corpului. Fiecare mișcare, chiar și cea mai neînsemnată, trebuie să fie echilibrată printr-o contracție mai puternică sau mai slabă a unui anumit grup muscular. Acest lucru trebuie să se facă instantaneu și fără întrerupere, cu ajutorul unor sisteme al căror principiu de funcționare este foarte asemănător cu acela cu care sînt înzestrate mașinile automate. În mușchii și articulațiile noastre se găsesc mici aparate foarte sensibile care culeg informații foarte precise asupra poziției organului respectiv. Aceste informații sînt transmise pe calea unor conductori nervoși speciali pînă la creier, unde diferitele informații primite din diferite puncte sînt strînse la un loc, sintetizate și transmise mai departe la scoarța creierului, de unde se transmit comenzile necesare pentru corectarea poziției și refacerea echilibrului.

Existența unor mecanisme de acest fel în organismul animalelor și al omului, au făcut pe unii vulgarizatori de știință să încerce în mod grosolan o identificare a omului cu mașinile, mai ales atunci cînd datorită tehnicii electronice s-a reușit să se construiască niște animale-jucării care reacționează foarte prompt la diferite condiții din afara lor. Broaștele, cîinii, șoarecii sau jucătorii de șah, creați de mîna omului, sînt prevăzuți cu dispozitive care pun în funcțiune diferitele lor părți constitutive și le dau

posibilitatea să exercite mișcări relativ complicate. Aceste dispozitive sînt comandate de rețele electronice care primesc diferite semnale — luminoase, acustice etc. — de la celulele foto-electrice, microfoane etc. prevăzute cu posibilitatea de a analiza semnalele din lumea înconjurătoare și a transmite în mod selectiv numai pe acelea pe care le-a dorit inventatorul. Construcția lor este atît de ingenioasă încît ele pot realiza mișcări și acțiune ce sugerează comportarea unor animale în condițiile mereu schimbătoare ale lumii înconjurătoare.

Reflexele condiționate și mașinile

Mecanismul de funcționare al acestor jucării poate fi comparat cu un act specific sistemului nervos și anume actul reflex. Se înțelege prin aceasta posibilitatea organismului animal de a răspunde întotdeauna în același fel și imediat față de același excitant din lumea exterioară: întotdeauna retragem mîna cînd ne frigem sau ne înțepăm, clipim la o lumină puternică etc.

Dar dispozitivele descrise mai sus pot realiza și alte mișcări mai complicate, asemănătoare chiar cu reflexele condiționate, care după cum a arătat I. P. Pavlov sînt fundamentale pentru activitatea nervoasă. Reflexul condiționat este mai complicat decît un reflex simplu și reprezintă un mijloc de adaptare și orientare a animalului la condițiile schimbătoare ale lumii înconjurătoare.

Oricît de ingenioase ar fi, însă, aceste jucării-minune, ele nu pot face mai mult decît a vrut constructorul lor, ele nu au o voință proprie, nu au un scop al lor și nu sînt capabile să învețe din împrejurările anterioare.

Și cu toate acestea dezvoltarea tehnicii mecanismelor auto-comandate, a mașinilor electronice de calcul și a așa-ziselor „mașini de gîndit” a uimit lumea depășind cu mult, în unele domenii, ceea ce poate face omul atît în ceea ce privește viteza, cît și în ceea ce privește cantitatea lucrărilor efectuate. Mașinile de calculat efectuează în cîteva minute calcule complicate pentru care colective mari de matematicieni ar trebui să lucreze mulți ani. Performanțele altor mașini, ca cele de tradus, sau diferiți roboți, sînt tot atît de uimitoare.

În principiu o mașină de acest fel cuprinde un număr de rețele electronice și un dispozitiv de memorie, în care sînt înscrise datele fixe ale tipurilor de probleme pentru care sînt construite (dicționarele limbilor la mașinile de tradus etc.). Problema ce urmează a fi rezolvată — programul — trebuie mai întîi codificată adică transcrisă în semne simple, de pildă, cartoane perforate, filme, benzi electromagnetice etc. Rețelele electronice preiau programul codificat și execută calculele sau operațiile respective după un număr imens de încercări dintre care le alege pe cele mai potrivite, care reprezintă rezultatul problemei. Acesta este redat tot în forma codificată.

Este posibil ca la rezolvarea diferitelor operații, mașina să folosească mijloace asemănătoare cu acelea pe care le folosește și creierul nostru și este un mare merit al ciberneticii să le găsească și să le studieze, căci acest lucru va îmbogăți cunoașterea noastră asupra gîndirii și va mări randamentul mașinilor. Dar a identifica pe această bază gîndirea umană cu modul de funcționare al unei mașini, înseamnă a adopta o poziție metafizică, neștiințifică. Pe o astfel de poziție se situează acei oameni de știință din apus care se grăbesc să afirme că omul și gîndirea vor fi înlocuite de mașini și că în viitor vom avea un univers de mașini, care vor conduce treburile omenirii, mai mult chiar că aceste mașini vor prevedea nevoile și vor crea ele însele mașinile necesare pentru satisfacerea lor. Acestea pot fi la rigora subiecte pentru povestirile fantastico-științifice. În realitate, avem temeiuri depline să fim încrezători în forța de creație și mai ales în conștiința omului, care va ști să folosească așa cum se cuvine toate descoperirile geniului uman.

dr. I. Laurean

microscop

Materiale noi

Pentru realizarea zborurilor interplanetare, care azi au devenit o realitate, și pentru folosirea tehnicii temperaturilor înalte, sînt necesare materiale care să-și păstreze rezistența la temperaturi foarte mari. În construcția de clădiri, avioane, vase maritime, automobile etc., vor căpăta o greutate din ce în ce mai mare materialele rezistente și în același timp foarte ușoare, care nu sînt distruse sub influența mediului înconjurător sau de coroziune.

Misiunea de a crea materiale noi cu însușiri și structură dinainte stabilite, revine mecanicii fizico-chimice. La apariția acestei ramuri noi a științei au jucat un rol important lucrările academicianului P. A. Rebinder și ale colaboratorilor săi. Astăzi, cu ajutorul mecanicii fizico-chimice se elaborează o tehnologie nouă de obținere a betonurilor și altor materiale de construcție, precum și materiale pe bază de compuși macromoleculari sintetici. Betonul fabricat după noua tehnologie, cere cantități mai mici de liant aglomerant și este mult mai rezistent.

Dezvoltarea acestei ramuri noi a științei va aduce schimbări radicale și în viața de toate zilele. Mobila, îmbrăcămintea și încălțămîntea vor fi fabricate din materiale noi. Mătasea, lîna, pielea vor fi înlocuite cu materiale sintetice mai frumoase și mai durabile. Acestea nu vor fi surrogate, ci înlocuitori cu valoare deplină. Pe lîngă că va fi elastică, ușoară și atrăgătoare îmbrăcămintea și încălțămîntea va fi și poroa-

să, spre a îngădui pătrunderea aerului, fiind totodată impermeabilă pentru apă. Îmbrăcămintea și încălțămîntea vor trebui să „respire”, nu să lase apa să pătrundă prin ele. Confecțiile din materiale noi nu vor fi cusute, ci numai lipite sau sudate cu ajutorul unui fier de călcat de dimensiuni mici. Aceleași materiale, însă neporoase, vor fi folosite pentru păstrarea alimentelor.

„P.D.-1 m.”

Inginerii de la Institutul central de cercetări științifice al organizației „Podzemshastroi” au construit acest agregat nu pentru cucerirea adîncurilor oceanului. Mașina de săpat puțuri verticale „P.D.-1 m”, căci despre ea este vorba, deschide căi subterane spre comorile subterane cu o viteză nemaîntîlnită pînă acum în practica mondială a construcției de mine. Noul agregat rezolvă zeci de probleme tehnice complicate. Pe lîngă că reduce de șase ori termenul de săpare a puțurilor verticale „P.D.-1 m” constituie prima încercare de a automatiza o serie de procese grele în construcția de mine.

Cu ajutorul ei, se mecanizează complet toate procesele de construire a puțurilor verticale, începînd cu dislocarea rocilor și terminînd cu transportul lor la suprafață. Totodată, mașina armează puțul cu covelaje din beton armat. Toate mecanismele agregatului sînt comandate de un singur om.

„Batisfera subterană”, în greutate de 150 de tone, are patru etaje. Nu există nici un singur agregat care să nu fie pus sub controlul dispozitivelor automate.

Fizica și muzica

Fizica și muzica... Ce ar putea avea comun aceste două discipline? Fizica presupune experiențe riguroase și calcule interminabile, în timp ce muzica este poezie. Să ne amintim totuși că, vorbind despre muzică, ne gîndim întîi de toate la sunete, că ea este o adevărată mare de sunete. Și ce reprezintă sunetul? Vibrații elastice ale aerului, je nomen cu al cărui studiu se ocupă fizica.

Acuma, după ce am stabilit această corelație, să vedem cum intervin calculele și experiențele în arta muzicală. Pînă nu de mult, nimeni nu putea să dea un răspuns clar la întrebarea: ce reprezintă o voce frumoasă? De obicei se răspundea că „o voce frumoasă este o voce care...sună plăcut”. Uneori, la aceasta se adăuga că este o voce caldă, cu nuanțe metalice etc. Nimeni nu știa însă ce reprezintă aceste epitefe. Fiecare pedagog avea în privința aceasta o opinie proprie, iar unii inventau chiar „teorii” neîntemeiate. Astfel, se stabilea un raport foarte strîns între frumusețea emisiunii vocale și poziția pe care o lua capul cîntărețului. De aceea elevii erau îndemnați să cînte cu capul puțin înclinat s.a.m.d.

Dar iată că în ajutorul pedagogului de conservator au venit fizicienii, înarmați cu cele mai noi metode de cercetare, cu aparate de înregistrare a sunetului, cu radiofiltre și utilaj electronic complicat. Frumusețea unei voci se stădiază la microscopul științei. În Uniunea Sovietică, de această problemă se ocupă laboratorul de acustică al Conservatorului de stat „P. I. Ceaikovski” din Moscova.

La prima vedere, laboratorul de acustică muzicală nu pare

prea muzical. Totuși, sunetele care se emit aici corespund întru totul tradițiilor conservatorului. Într-una din camere Dmitri Dmîtrievici Turcenko, șeful laboratorului, ascultă atent o arie interpretată de o studentă. În același timp sunetele sînt înregistrate pe bandă de magnetofon. După ce s-a stins ultima notă, banda de magnetofon reproduce cele înscrise pe ea. În locul vocii minunate a tinerei se aud niște note de bas. Din cauză că banda care a înscris melodia se mișcă de două ori mai încet decît în timpul înregistrării, frecvența oscilației acustice este de două ori mai mică, sunetul are o duritate mai mare. În felul acesta poate fi studiată o particularitate a vocii, pe care specialiștii au numit-o — vibrato.

Ce este vibrato? Elementul cel mai important al frumuseții vocii, care imprimă gingășie și putere de pătrundere. El se exprimă prin pulsații originale ale vocii — schimbări periodice ale înălțimii, intensității, timbrului — prin nuanța sunetului. Fizicienii au constatat că frecvența acestui element este de șase-șapte vibrații pe secundă la toți cîntăreții vestiți. Amplitudinea pulsațiilor în înălțime este egală cu aproximativ un semiton. Abaterile de la această normă degradează emisiunea vocală. Aceste abateri trebuie constatate din timp, pentru a se lua măsurile necesare.

În viața fiecărui cîntăreț începător momentul cel mai important îl constituie determinarea tipului de voce. Dacă în această privință pedagogul greșeste, elevul își va pierde zadarnic timpul și în cele din urmă își va strica vocea. Astăzi a devenit limpede că tipul vocii este strîns legat

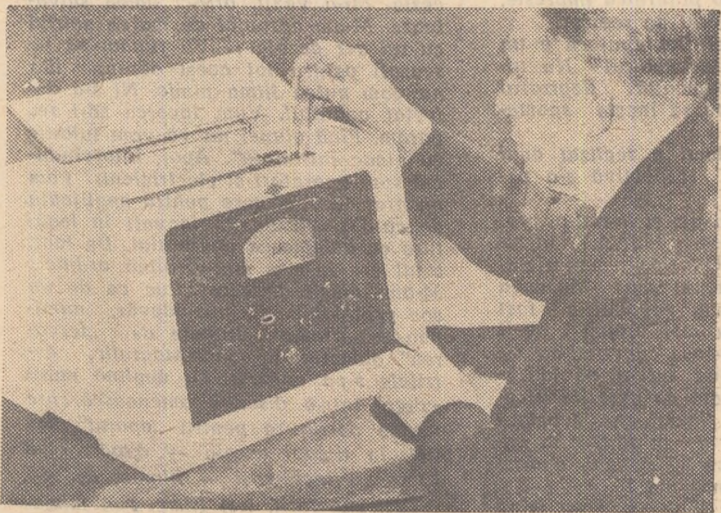
de unele fenomene electro-fiziologice din organismul omului și se determină științific.

Metodele fizice oferă specialiștilor posibilitatea de a verifica auzul muzical chiar și atunci cînd omul tace. Mai folositoare este însă studiul sunetului în suși, în speță a constituției spectrale a vocii.

Orice sunet ar emite cîntărețul, în vocea lui sînt în mod obligatoriu prezente frecvențe acustice diferite — începînd cu cele mai joase și terminînd cu cele mai înalte. Acestea se numesc tonuri parțiale. De raportul dintre ele depinde timbrul, caracteristica cea mai importantă a vocii. Pentru a surprinde cît mai bine deosebirea constituției spectrale a vocii se folosește un aparat numit analizator de armonie. Vocea, înregistrată pe bandă de magnetofon, se trece prin radiofiltre care aleg succesiv din ea diferitele componente. În același timp, săgeata aparatului indică cantitatea de energie ce revine fiecărui ton parțial. Chiar dacă operațiunea aceasta nu este prea plăcută auzului, ea prezintă deosebit interes pentru cîntăreții neconsacrați.

Încă de pe acuma la Conservatorul din Moscova se folosesc la examene diferite aparate. Deocamdată, cu ajutorul lor se fac doar cercetări, dar în viitorul apropiat ele vor intra temeinic în practica învățămîntului. Știința este chemată astfel să ajute pedagogilor la determinarea tipului de voce, la găsirea metodei celei mai bune de învățătură, la urmărirea procesului de perfecționare a timbrului și, în sfîrșit, la eliberarea cîntărețului de robia imitării, punîndu-i în valoare posibilitățile proprii.

A. B.

Fluorometru electronic construit de inginerul sovietic N. Șibko.

„Artiștii” lui Vladimir Durov

Renumele mondial pe care și l-a cucerit Cercul din Moscova se datorește nu numai artei acrobaților săi de înaltă clasă, ingeniozității neîntrecutului clown Oleg Popov, numerelor de atracție ale îmblinzitoarei de tigri Margarita Nazarova ori ale dresorului de urși Valentin Filatov, ci și interesantului program oferit de „vedetele” lui Vladimir Durov. Aceste vedete alcătuiesc laolaltă o menajerie întreagă și reprezintă fauna existentă pe cele mai diferite paralele ale globului. Sunt elefanți și cămile, papagali și cocoși, hipopotami și pinguini, maimuțe și canguri, lei de mare și dihori etc. „Școala lui Durov”, așa este denumită pe scurt, în lumea circului, mulțimea de sălbăticiuni pe care le educă cu o excepțională răbdare „pedagogică” Vladimir Grigorievici. Talentatul dresor respectă cu strictețe câteva principii, care, s-ar putea spune că formează crezul său profesional. „Artiștii mei”, spune V. G. Durov, „sunt întotdeauna sănătoși, sătui, curați, și mai ales încrezători. Consider că nu teama, teroarea, trebuie să stea la baza dresajului, ci dimpotrivă, dresorul trebuie să se apropie de animale cu dragoste și blândețe, să știe să găsească... „calea spre inimile lor”.

Cel mai sirguincios elev este desigur Maxinka, elefantul. El execută numere interesante și dificile. Dintre acestea, momentul cel mai senzational pentru spectatori îl constituie acela în care dresorul se culcă pe arenă, iar elefantul îl „mângâie” cu laba sa uriașă. Este impresionant să privești cum acest colos viu înțelege pericolul pe care îl reprezintă greutatea lui pentru viața prietenului său, dresorul. Maxinka și-a dovedit dragostea față de profesorul său în împrejurări dintre cele mai grele. Într-o seară, de pildă, în timpul executării numărului amintit,

în arenă o conversație veritabilă.

Un număr foarte îndrăgit de spectatori este „Calea ferată”. Rolul principal este deținut aici de niște dihori albi, africani. În pușaiul unei locomotive improvizate sosește trenul încărcat cu animale. Imediat după oprirea în stație, apar hamalii care iau în primire bagajele pasagerilor și pornesc, grăbiți și conștiențioși, spre ieșire. Cei patru dihori africani s-au dovedit niște hamali foarte pricepuți și simpatici. Cît privește graba lor de a transporta bagajele, acest lucru își are explicația sa, și anume, o simplă bucăciță de carne legată de bagaj, pe care urmează să o consume ca răsplătă, „după culise”. Vladimir Grigorievici Durov este îndrăgostit de meseria sa, căreia i s-a consacrat din tinerețe. În cei 30 de ani ai activității sale de dresor, Durov a întreprins multe călătorii în orașele Uniunii Sovietice și peste hotare și a trăit nenumărate întâmplări. De altfel, munca cu animale atât de diferite, îi oferă adesea surprize, și, fără îndoială, îi provoacă și destule neplăceri. Unele dintre animalele din zona tropicală și ecuatorială se adaptează greu la clima rece. Apoi, i se întâmplă să aibă necazuri cu unii dintre „artiști”, care se îmbolnăvesc sau se accidentează. A fost o adevărată tragedie pentru colectivul lui Durov cînd, în timpul unei reprezentări la Simferopol, unul dintre „favoriții” dresorului, hipopotamul Malș, și-a rănit grav pictorul, avînd nevoie de un tratament îndelungat și de gimnastică medicală, pentru a-și putea relua numărul.

Pe de altă parte, dresorul are foarte multă bătaie de cap cu noii săi elevi. Abia sosiți în menajerie, Durov îi ia în primire, le studiază obiceiurile, caută să le descopere „aptitudinile”. Cu acești elevi lucrează

rampa și ecranul

La Teatrul Mare din Moscova a fost pus în scenă într-o nouă montare baletul „Floarea de piatră”. Tinăra balerină Nina Timofeeva interpretează rolul stăpînei Muntelui de aramă.

Prima întîlnire

Klavdia Elanskaia, Mihail Kedrov, Boris Smirnov, Boris Livanov și alți actori celebri ai M.H.A.T.-ului, cunoscuți din piese și filme, au primit vizita tinerilor din brigăzile de muncă comunistă. Întîlnirea — prima de felul acesta — a avut loc la Casa artiștilor din Moscova.

Programul a fost alcătuit cu grijă de către gazde. Totul a fost prevăzută: și discuțiile despre munca actorilor și cea a muncitorilor, și planurile de viitor ale teatrului, și relatările despre turneele în Anglia, și părerile critice ale spectatorilor,

și, bineînțeles, un program artistic. Artiștii de la M.H.A.T. au ținut să-și salute oaspeții într-o manieră originală. Cuvintele de bun venit au fost adresate tinerilor muncitori de Platon Krecet, de Mașa și Ribakov din „Orologiul Kremlinului” de Deatlov din „A treia patetică”.

După cum era de așteptat, s-au dat autografe din belșug. Și nu numai autografe: toți participanții la această primă întîlnire au căpătat din partea M.H.A.T.-ului o insignă specială consacrată evenimentului.

Festivalul internațional al filmului de la Moscova

Mai sînt aproape două luni pînă la deschiderea festivalului internațional al filmului de la Moscova. La sediul Comitetului de pregătire a festivalului domnește o activitate intensă. A fost aprobată emblema festivalului, sînt gata și schițele aîșșelor. Un grup de pictori definitivează în momentul de față proiectul Marelui premiu. Zilnic sosesc aici scrisori din partea unor organizații și firme cinematografice din străinătate. Multe cinematografii care și-au anunțat participarea menționează și titlurile filmelor cu care se vor prezenta la marea competiție.

Cinematografia cehoslovacă va participa la festival cu filmul artistic „Evadarea din umbră”, filmul de păpuși „Domnul Prokoku-acrobat” și documentarul științific „Răspundere”. Canada va fi reprezentată la competiția de la Moscova de două filme documentare: „Marea Arctică” și „Pescarii”, iar Danemarca de filmele „Viața sub cerul liber” și „Micii balerini”. Și-au anunțat participarea la festival și filmele austriece „Wessely-film” și „Sașa-film”, cinematografia maghiară, companii cinematografice din India, Japonia ș.a.

Dresorul Vladimir Durov și unul din „elevii” săi.

s-a stîns pe neașteptate lumina. Elefantul a rămas însă nemîșcat în arenă, rezemîndu-și ușor laba pe trupul dresorului, pe care l-ar fi putut strivi într-o singură clipă.

Dar Maxinka nu este unica vedetă din ansamblul lui Durov. Lei de mare sînt la rîndul lor artiști foarte înzestrați. Dresorul i-a învățat să articuleze anumite sunete și acum susțin

foarte mult și în timpul liber, acasă. De aceea, locuința dresorului este întotdeauna populată. În momentul de față principalul chiriaș al lui Durov este Jako, un papagal cenușiu, cu coada de un roșu aprins, care a învățat să imite trîlurile privighetorii, și le repetă încîntat ziua întreagă... spre disperarea vecinilor.

M. C.

Reflector

● Revista „Teatr” publică în numărul pe luna iunie un articol al lui N. A. Mihailov, ministrul Culturii al U.R.S.S., consacrat activității artistice de amatori.

● Pe scena teatrului „K. S. Stanislavski și VI. Nemirovici-Dancenko” din Moscova a fost pus în scenă baletul „Corsarul” al compozitorilor francezi A. Adam și L. Delibes, creat după celebrul poem cu același nume de Byron. În rolul principal feminin apare cunoscuta balerină Violeta Bovt

● Compozitorul sovietic B. Schăhter a terminat recent o nouă operă, „Pușkin în exil”. Spectacolul a fost montat pe scena teatrului de operă și balet „A. V. Lunacearski” din Sverdlovsk.

● Pe ecranele sovietice rulează filmul „Academia de arte a U.R.S.S.” produs în studioul de filme de știință popularizată din Leningrad. În afară de istoria Academiei, filmul prezintă activitatea institutelor ei și a pictorilor care au adus acestei instituții o faimă mondială.

● Cunoscutul regizor francez Sacha Pitoeff și trupasa au prezentat pe scena teatrului parizi-n „Studio de Champs-Elysées” piesa „Unchiul Vanea” de A.P. Cehov.

● O nouă premieră la Teatrul Academic de artă din Moscova: drama „Totul rămîne oamenilor” de S. Aleșin.

● „În ultimul sfert de

veac spectatorul egiptean și-a făcut educația la școala cinematografiei americane, ale cărei filme se adresează instinctelor sexuale, acordă un rol exagerat decorurilor. Primirea care a fost făcută filmelor sovietice în Egipt demonstrează grăitor: că spectatorul egiptean poate fi salvat de trivialele producții americane dacă vom selecționa cu mai multă exigență filmele importate și vom duce o politică fermă în această privință”. (Ziarul „Al-Buris”, R.A.U.)

● În marea sală a sporturilor din Tokio, și-a inaugurat recent turneu artistului poporului al R.S.F.S.R., cîntărețul Ivan Petrov. La concert au luat parte peste zece mii de auditori.

La lalta se turnează

„Doamna cu cățelușul”

După „Chibritul suedez”, „Ordinul Anna” și „Zvăpăiala”, cinematografia sovietică transpune pentru ecran o altă cunoscută povestire a lui A.P. Cehov — „Doamna cu cățelușul”

Filmul este realizat în studiourile din Leningrad de regizorul I.E. Heifiț, totodată și autor al scenariului.

„Doamna cu cățelușul” se numără printre cele mai cunoscute creații ale lui Cehov. De aci, cerința pentru realizatorii filmului de a nu dezamăgi pe spectatori, de a nu le știrbi cu nimic imaginea pe care și-au format-o despre eroii conturați în paginile povestirii. Așa se explică îndelungatele investigații pentru aflarea interpretei rolului principal. Anna Sergheevna, „doamna cu cățelușul”, este, asemeni multor personaje feminine create de Cehov, o făptură plină de grație și poezie. Măritată cu un slujbaş de provincie, un om servil și insensibil, ea duce o existență searbădă, închisă în locuința cu un gard înalt înțluit în cuie, asemenea unei temnițe și iese rareori în lume. Dar Sergheevna e însetată de viață, de o viață adevărată, de fericire. La aceasta se gîndește în timp ce se plimbă visătoare pe malul mării, cu cățelușul, în prima ei vilégiatură, la lalta Aici îl înfîlnește pe Dmitri Dmitrievici Gurov, pe nestatornicul Gurov Viața Annei Sergheevna capătă un alt curs. Zbuciumul, suferința, o maturizează, dar nu-i pot frînge aspirația spre fericire, cu toate că pentru ea, așa cum reiese din finalul povestirii, fericirea e încă atît de îndepărtată.

I. Savvina-Șestakova, asupra căreia regizorul Heifiț și-a oprit în cele din urmă alegerea pentru rolul Annei Sergheevna nu este o acrită de profesie, ci o studentă a Universității „Lomonosov” din Moscova. Ea și-a făcut debutul pe scena teatrului de amatori al universității. I. Savvina se află în prezent cu întreaga grupă de filmare la lalta, unde se turnează primele secvențe ale filmului. Partenerul ei, interpretul lui Gurov, este talentatul actor Alexei Batalov, neamtul Boris din „Zboară cocorii”. Cel de al treilea protagonist al filmului este cățelușul Jim. Leningrădean, obișnuit cu o climă mai rece, el se acomodează greu cu căldurile sudului. Nu o dată au trebuit să fie întrerupte filmările pentru că Jim a ieșit „din cadrul obiectivului”, alergînd să-și caute un colțșor mai umbros. Filmul „Doamna cu cățelușul” va fi terminat peste cîteva luni și va fi prezentat cu ocazia centenarului nașterii lui A. P. Cehov.

Elevii Natașa Gușcina, Ira Mezențeva și Valea Sotov în piesa „Visul minunal”.

Vara, în concediu

Fidelă întâlnirilor noastre trimetriale, mă prezint și de data aceasta cu un buchet de sugestii cules după cum știți, din revistele sovietice de modă. Revista care mi-a îngăduit să strâng acest florilegiu este intitulată „Modele de sezon”. În aceleași excelente condiții grafice cu care ne-au obișnuit publicațiile sovietice, cu aceeași plină de bun gust punere în pagină, cu aceeași grijă de a îmbrăși nevoile vestimentare cele mai variate — neomiștându-le nici pe cele ale copiilor, nici pe cele ale bărbatilor — revista se adresează unui public larg de femei și răspunde, fără îndoială, tuturor exigențelor. Ca sursă de inspirație mi-a fost, așadar, de mare folos. Cu atât mai mult cu cât „tema” pe

corsaj colorat: galben, bleu, roșu aprins, cu bretele dedesubt, vă permite, scoțind jacheta, să faceți o baie de soare. O bismăluță din materialul corsajului, cochet înodată la gît sau pe cap, completează ansamblul.

Model: N. Iureva (Rostov — pe — Don)

2. La mare: Un ansamblu foarte practic din stambă albă cu dungi negre, avînd o garnitură sub forma unui galon aplicat dintr-o altă stambă imprimată în culori vii. Ansamblul se compune dintr-un costum de baie peste care îmbrăcăm fusta foarte amplă montată pe un cordon îngust. Fusta e deschisă pînă jos dar se poate incheia cu nasturi pe dedesubt.

Model: M. Kaarma (Tallin)

care intenționez să o înfățișez era: vara, în concediu.

Concediul, în această vară minunată în care ne pregătim să primim așa cum se cuvine mărirea sărbătoare a 15 ani de la eliberarea patriei noastre, va fi, anul acesta, deosebit de bogat în posibilități. O.N.T.-ul ne oferă un itinerar variat de excursii la munte și la mare; casele de odihnă construite pe întreg litoralul mării ne așteaptă; casele sanatoriale, proaspăt amenajate și restaurate ne sînt accesibile; unele din noi ne vom duce, poate, la țară, avînd astfel prilejul să contemplăm cu o firească mîndrie, rezultatele muncii colective pe ogoarele socialiste. Cum să ne îmbrăcăm în toate aceste împrejurări?

„Modele de sezon” ne propune:

1. In excursie: costum dintr-o ștofă ușoară în carouri mari, albe și negre, alcătuit dintr-o fustă cu două pliuri adînci în față și o jachetă cu mîneci kimono, dreaptă, cu buzunare. Un

3. La munte: Un pullover viu colorat: verde, roșu, galben, peste care purtăm un sarafan de ștofă gri sau bej. Buzunarele originale, sînt totodată foarte practice. Acest costum vă va fi foarte util și la toamnă, la birou. Model: N. Iureva (Rostov — pe — Don)

4. La țară: O rochie amplă, din olandină bleumarin, alit de practică și în oraș, peste care puteți purta un șorț de stambă albă cu desene roșii. În magazinele noastre de stat se găsesc modele cu benzi decorative de care vă puteți folosi pentru a împodobi acest model pe piept și la poale.

Model: M. Kaarma (Tallin)

5. La o festivitate, la dans: O rochie-furou dintr-un material imprimat de relon, cu un efect de șorț pe șolduri. Cordon din același material, montat pe panglică. Rochia se poate face și din dantelă. Marginile formează un feston la decolteu și la bordurile șorțului.

Model: M. Golovenkova (Moscova)

Și acum, nu ne mai rămîne decît să vă urăm vacanță plăcută!

Constanța Manu

SPORT

Ce e nou în fotbalul sovietic

Ce subiect de discuție mai plăcut pe un aeroport în așteptarea avionului, decît fotbalul și fotbalistii? Și cum să nu treacă timpul cu repeziune dacă interlocutorul este un cunosător atît de competent ca V. A. Granatkin, președintele Federației de fotbal a U.R.S.S. De altfel, aeroporturile, marile aeroporturi ale lumii, al Londrei, al Moscovei, Stockholmului, Zürichului, îi vorbesc lui Granatkin în primul rînd despre fotbal. De ani de zile, la campionatele mondiale din Elveția, la acelea de anul trecut din Suedia, sau cu prilejul multor jocuri internaționale amicale, președintele federației de fotbal a U.R.S.S. a fost alături de fotbalistii sovietici, martor ocular al unor jocuri care rămîn în istoria atît de bogată a acestui sport universal.

Ecourile recentului campionat mondial nu s-au stins încă. Dimpotrivă ele s-au cristalizat în învășăminte utile pentru toate federațiile de specialitate din lume. V. A. Granatkin apreciază la justa lor valoare aceste învășăminte:

— Campionatele mondiale disputate la Stockholm au arătat în primul rînd că fotbalul mondial a făcut un mare pas înainte. Progresul tehnicii este enorm și în această privință brazilienii au fost superiori tuturor celorlalte echipe participante. Campionii mondiali au unit o tehnică excelentă cu un joc colectiv bun, bine orientat tactic și cu o rezistență fizică deplină.

— Aceasta înseamnă că dezvoltarea unilaterală a tehnicii nu poate suplini celelalte părți componente ale fotbalului?

— Fără îndoială că orientarea justă este dezvoltarea armonioasă a tehnicii, condiției fizice, tacticii de joc și a voinței de luptă. Va trebui, desigur, să insistăm în primul rînd asupra acelor elemente care se cer mai amplu dezvoltate și mai întii de toate tehnica. Acesta trebuie să fie un obiectiv pentru marea majoritate a țărilor în care se practică fotbalul.

— Ce măsuri preconizează în acest sens federația sovietică de fotbal?

— Problema dezvoltării tehnicii este foarte dificilă, fiindcă fotbalistul trebuie să învețe tehnica încă din școală. Fotbalul în școală este un sector greu de muncă, dar este singurul mijloc eficient pentru creșterea tehnicii. Federația sovietică a inițiat și sprijină actualmente practicarea fotbalului de către școlari, în forme organizate. De pildă, pentru vacanța de vară vor fi formate tabere de copii, nu departe de orașe, pe lângă terenuri. Odihna va fi imbinată cu învășarea tehnicii, predată de antrenori specializați. În afara taberelor, în tot cursul anului, pe lângă cluburile de fotbal vor funcționa grupe de copii talentați, recrutați dintre școlarii diverselor forme de învășămînt. Fiecare club a primit sarcina să se ocupe de 100 de copii.

În afară de această latură, ne-am îngrijit ca cei mai buni antrenori sovietici de fotbal să treacă la munca de desăvîșire a pregătirii celor mai talentați juniori.

Planul elaborat de federația sovietică este vast și el se ramifică în toate domeniile de activitate a tineretului. În această privință,

Spartachiada școlară care numără 14 discipline, desigur și fotbalul, va avea un mare rol în anul de experimentare a muncii cu tineretului școlar.

În afara măsurilor de mai sus, al cărora efect se va produce mai tîrziu, fotbalul sovietic cunoaște o serie de preocupări în scopul obținerii unor rezultate mai apropiate.

— În acțiunea continuă de îmbunătățire a clasei fotbalului, antrenorii joacă un rol important. De aceea va fi necesar ca și antrenorii să-și îmbunătățească munca lor, ridicîndu-și nivelul cunoștințelor. În ceea ce privește pe antrenorii sovietici, o parte din ei vor urma cursuri speciale pe timpul verii la Institutele de cultură fizică și sport din Moscova și Leningrad. Jucătorii vor trebui și ei să privească cu mai mult simț de răspundere creșterea nivelului măiestriei lor, iar de la arbitri așteptăm un ajutor prețios.

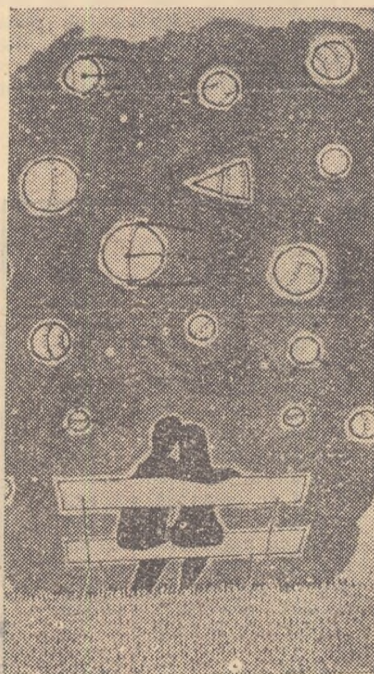
Discuția a alunecat, desigur, și spre latura selecționării și pregătirii echipelor reprezentative de fotbal, problemă actuală intrucît la 27 iunie a.c. încep preliminariile turneului olimpic. Echipa U.R.S.S., R. P. Romine și R. P. Bulgaria fac parte din aceeași grupă. Echipa cîștigătoare a grupei se va califica pentru turneul final de la Roma. În această privință, tov. Granatkin ne-a făcut o declarație foarte interesantă despre modul cum se alcătuiește și pregătește reprezentativa U.R.S.S.:

— La începutul acestui an, mai precis în martie, am aflat de hotărîrea F.I.F.A. care stabilește că cei 22 de jucători ai fiecărei țări participante la turneul final de la Stockholm nu au dreptul să participe în echipa olimpică. A trebuit să pornim deci la alcătuirea unei noi echipe. Am selecționat 40 de jucători și am alcătuit din aceștia două loturi și două echipe: I și II. În cadrul unui joc public, jucătorii tineri talentați au avut prilejul să-și verifice posibilitățile. Pe baza observațiilor cu prilejul acestei verificări a fost alcătuită o singură echipă, o selecționată a cluburilor care a dispus de echipa engleză Tottenham Hotspur cu 3-1 și de echipa belgiană La Gantoise cu 4-0. Apoi, la 11 iunie a.c., această selecționată tinăra a întîlnit într-un meci de mare atracție pentru moscoviți, echipa „veche”. Rezultatul a fost de 3-1 (2-0) în favoarea reprezentativei U.R.S.S. care a cuprins jucători participanți la întîlnirile internaționale din 1958. Cu acest prilej federația a făcut și un sondaj în rîndurile celor 60.000 de spectatori. Ei au completat buletine pe care au scris părerea lor asupra formării noii echipe.

Avioanele de cursă regulată nu obișnuiesc să întîrzie. Mai ales dacă este vorba de orarul Aeroflot, respectat la minut. Despre fotbal se poate discuta, desigur, zile și nopți. Dar și 30 de minute au fost pe deplin folosite pentru a afla cît mai multe de la un specialist atît de experimentat ca președintele federației sovietice.

Dan Olteanu

UMOR

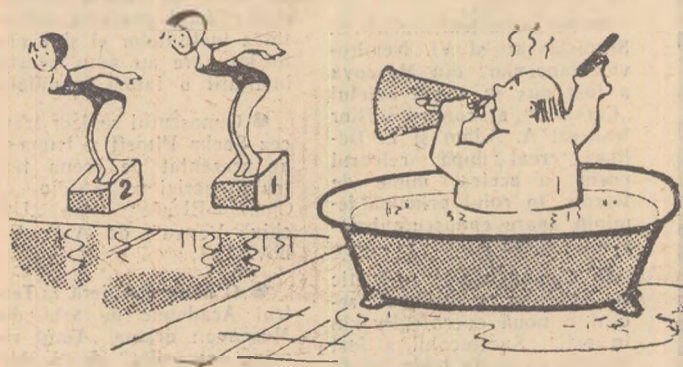
Intr-o noapte cu lună în anul 196...

desen de Kaiian

— Trebuia să-ți expui tablourile în sala coalaltă, acolo-i întotdeauna lume multă...

desen de B. Leo

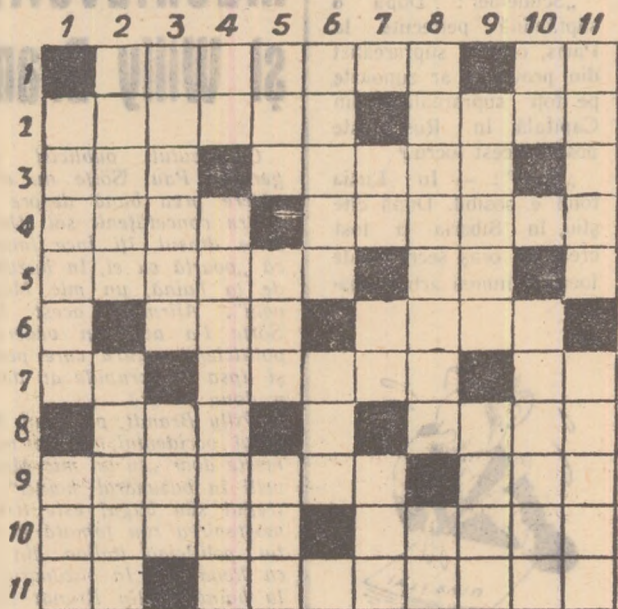

— Atenție! Start!

desen de Feodorov

CĂLĂTORI ROMÎNI ÎN U. R. S. S.

ORIZONTAL: 1) Artist emerit al R.P.R. care, jucând pe soenele sovietice, a fost apreciat ca unul dintre cei mai buni Hlestakovi — Radu Petrescu 2) Teatru românesc a cărui orchestră a obținut un frumos succes în turneul întreprins în U.R.S.S. — „Nopti... în Leningrad”, magistrală descriere a lui Geo Bogza în volumul „Meridiane sovietice” 3) În foileton — „Lumina vine de la răsărit” de Mihail Idoveanu 4) Creez — Pieptar 5) Punct din „Croaziera prieteniei” — În metropolă 6) Riu în U.R.S.S. — Oameni 7) La începutul itinerariului — Aici s-au întâlnit de nenumărate ori sportivii români cu cei sovietici — Nicolae Popescu 8) Livede (Tr.) — „O... în Uniunea Sovietică”, volumul academiicienilor Al. Rosetti, Emil Petrovici și A. Oțetea 9) Autorul volumului „Dimensiuni” — Călătorii români au vizitat în U.R.S.S. numeroase (sing.). 10) Domeniu muzical care și-a trimis în Uniunea Sovietică reprezentanți de frunte ca Yolanda Mărculescu, Nicolae Herlea, Garbis Zobian — „Lumea păcii va înălța pacea...” (Mihail Sadovanu) 11) Soare peste piramide — Aerul lor tare este evocat de Victor Birlădeanu în cartea sa despre Uniunea Sovietică.

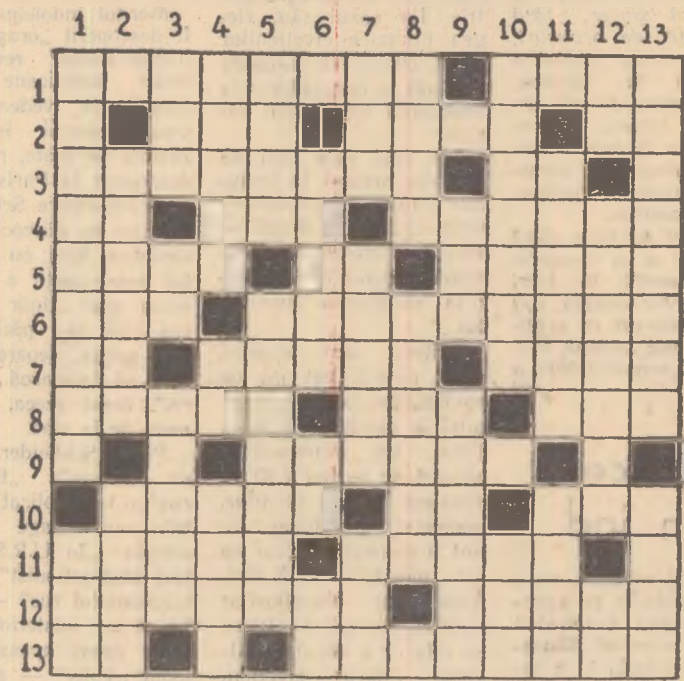
VERTICAL: 1) Numeroși au vizitat U.R.S.S. cu diverse prile-

juri: „Festivalul Mondial al Tineretului”, „Croaziera prieteniei”, „Trenul prieteniei” etc. — Ansamblu de cîntece 2) Excepțională sportivă română, recordmană mondială și campioană europeană, participantă la concursurile sportive din U.R.S.S. — „...tropa, o melodie de succes a lui Elly Roman 3) Mare muzician român, a vizitat U.R.S.S. imediat după 23 August 1944, concertînd alături de David Oistrach — Zeu nordic 4) Notă muzicală — „Insemnări de... rețlexii de scriitor”, una din contribuțiile academiicianului Cezar Petrescu la opera de cunoaștere a Uniunii Sovietice (pl.) 5) Provoc — Zeu roman — Iluzorii 6) Dispozitiv folosit la săparea sondelor de petrol — Moșul de la gene 7) Zeul soarelui — Plantă textilă — Abreviație locală 8) Teatru al cărui turneu în Uniunea Sovietică a marcat un mare triumf al artei românești peste hotare — Da 9) Pictor scenograf român, laureat al Festivalului unional al teatrelor din U.R.S.S. — „Lumina de la...” piesă de Horia Lovinescu 10) Inițialele actorului de la 1 orizontal — Inaugurăm 11) „Dumitriu, scriitor român, laureat al Premiului de stat, autorul volumului de aspecte din U.R.S.S. „Pentru demnitatea și fericirea omului” — „Am văzut cu ochii țara...” de dr. Petru Groza.

Orașe

ORIZONTAL: 1) Autorul romanului „Oraș la mare” — Ceea ce căutați... la singular 2) Un om... aproape nins! — O limbă de... duzină, care vorbește numai în cifre rotunde — În orașe! 3) Orașul „cheie” — În afară! 4) Do, pe vremea lui Guido d'Arezzo — Tărm... cu bucluc — „Nevestele... din Windsor”, comedie de W. Shakespeare 5) Un verb necunoscut de avar — Jumătate din țară! — Autorul romanului „Orașe și ani” 6) Morfeu... sportiv — Autoarea volumului „Povestiri din parcul orașului” 7) În case! — Părul frumoasei Elena — Mască... bipedă 8) Almaviva, din opera „Bărbierul din Sevilla”, de pildă — Amiral al Veneției — Papagalul din Arad! 9) Cetățenească 10) Strămoșul legendar al orașului București — În capul coloanei! — Fel de... grăsimi 11) Konstantin Simonov, care a scris piesa „Un jilcău din orașul nostru”, de pildă — O clădire monumentală 12) Po-doaba verde a orașului (plural) — Strigăt la scrimă 13) Mag fără cap! — „Căsuța de la marginea...”, piesă de A. Arbuzov.

VERTICAL: 1) Orașul în care serpuiește apa, despre care poetul a spus că „cine-o bea, nu se mai duce” — Păzitorul ordinei în oraș (od.) 2) Clădiri pentru manifestări artistice — Oraș medieval 3) Onomatopeea papucului — Incepe dealul! — Ca și nouă! 4) Centrul și pulsul orașului — Oraș pe Niger — Verbul codașului 5) Aceasta, mai scurt — Țarcuri... pentru pomi, cu „nu călcați pe iarbă și nu rupeți flori” 6) Nu tot acela — În șir! — Noroc la început! 7) Vîntul de pe vremea lui Ulisse — Autorul cărții „De parte de Moscova” — O plantă... care reclamă 8) Grămadă — Vorba actorului... jără, glas! 9) Măsură veche — Un ocol mititel 10) Furnicarul... orașului — Îți oferă un avantaj 11) Operă de Giordano — Caracteristică arhitecturală 12) În oraș! — Oraș în Italia — Ce și ba! 13) I se cîntă Rosinei, în opera „Bărbierul din Sevilla” — „În țîrg la... 1917”, volum de versuri de M. Breslașu.

Participați la tragerea specială din 26 Iunie la care se cîștigă și cu 2 NUMERE

Se extrag 10 numere în 3 faze!

PREMIU SUPPLEMENTARE ÎN BANI

LOTTO central

La cinematografele MAGHERU și MAXIM GORKI, Direcția distribuției filmelor prezintă în premieră la 22 iunie

O producție a studioului „Mosfilm”

Ivan Broykin se însoară

Scenariul: G. MDIVANI
Regia: I. LUKINSKI
Imaginea: V. GHINZBURG
Muzica: A. LEPIN

cu LEONID HARITONOV, T. PELTTER, D. SMIRNOVA, M. PUGOVKIN, S. BLINNIKOV, A. KOLOMIȚEVA

Filatelie

ANIVERSARI CULTURALE

Numeroase emisiuni poștale sovietice au fost închinete, mai ales în ultimii ani, popularizării oamenilor de știință și cultură.

Recent, au fost puse în circulație două noi emisiuni comemorative, prima cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la moartea naturalistului și geografului german Alexander Humboldt, iar a doua cu prilejul comemorării a 150 de ani de la moartea marele compozitor austriac Haydn. Ambele emisiuni au valori de cîte 40 kopeici.

EMISIUNI SPECIALE

Este vorba de o serie de două valori, pusă în circulație de poșta vietnameză, ca un protest împotriva asasinatelor în masă din lagărul de concentrare de la Phu-Loi, din Vietnamul de sud. Ambele valori sînt imprimate în tricromie.

DIN R. P. MONGOLA

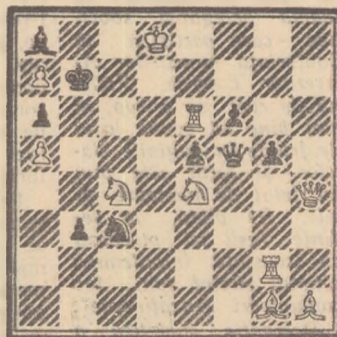
După recenta emisiune prezentînd animale, R. P. Mongolă a emis în luna mai o serie deosebit de reușită cu subiecte sportive.

Emisiunea este formată din 8 valori, de format mare, imprimate în tricromie, pe fond alb.

Seria va fi mult căutată de colecționarii tematicii sport, datorită formatului și desenelor reușite, mai ales că ea prezintă subiecte pitorești din sporturile larg practicate de poporul mongol: tragerea cu arcul, dresarea de cai sălbateci, curse călare, lupte

ȘAH

PROBLEMA NR. 48
N. Guľak (Poltava)

Mat în 2 mutări

(Alb: Rd8, Dh4, Te6, Tg2, Ng1, Nh1, Cc4, Ce4, Pp. a5, a7, Negru: Rb7, Df5, Na8, Cc3, Pp. a6, b3, e5, f6, g5).

SOLUȚIA PROBLEMEI NR. 47

Problema lui N. Zabelin (Alb: Rd7, Da1, Tf4, Th1, Nb2, Ce7, Ch5. Negru: Re5, Cc3, Cd4, Pp. a6, b4, c5, d3, f7, g7. Mat în 2 mutări) prezintă vechea temă a semilegăturilor combinată cu blocare de cîmpuri. Cheia este 1.Da5, cu amenințarea 2.Dc7 mat. La 1... Ccb5 urmează 2.Ccd6 mat, la 1... Cd5 2.Cc6 mat, la 1... Ce4 2.Tf5 mat și la 1... Cf5 2.D:c5 mat.

CE FAC PICIOARELE CIND LUCREAZA CAPUL?

În timpul turneului candidaților, disputat la Zürich în 1953, mica Elveție a fost cuprinsă de „febra șahului”. Toate ziarele, radioul, televiziunea, se ocupau de „lupta gigantilor șahului”. În căutarea unui subiect de reportaj cît mai neobișnuit, un ziarist a avut ideea originală de a fotografia picioarele jucătorilor în timpul desfășurării partidelor. Astfel, cititorii au putut vedea pantofii scundului Reshevsky bătăbîndu-se la 15 cm, deasupra podelei, uriașele picioare ale lui Euwe întinse pînă sub scaunul adversarului, sau pantofii numărul 45 ai lui Averbach, solid ancorați în jurul picioarelor scunului...

Și totul sub năstrucnicul titlu: „Ce fac picioarele cînd lucrează capul?”

(Din „Insemnările unui sahist”, de AL. KOTOV)

„Și tăticu a înălțat o adigurare de viață!”

ADAS

Prote

In apărarea publicului

Au fost odată doi cîntăreți — unul talentat, celălalt nu prea. Primul cînta nespun de frumos și publicul îl adoră. Celălalt scotea niște urlete din gîtlee, iar auditoriul, prin aplauze anemice, îi

dădea să înțeleagă că nu-i este deloc pe plac.

Deodată, printre cîntăreți a trecut pisica negru a invidiei. Cel care nu era prea talentat începu să debiteze tot felul de născociri pe seama celuilalt. „Și, pentru că aveți pantofi de lac, iar publicului atîta-i trebuie, a fost primit cu mult entuziasm”.

Esenta unei asemenea afirmații, ca și cea a articolului ziaristului american Gayerlin, pe care-l vom analiza mai jos, constă în aceea că publicul ar fi, ertăși-mă vă rog, neghiob.

Invidiosul Gayerlin, corespondent al ziarului „Wall-Street Journal”, stă la Geneva și inventează tot felul de născociri pe seama delegației sovietice care participă la Conferința miniștrilor Afacerilor Externe. „Victorii de ruși se pricepe cel mai bine să ocupe locul de frunte în paginile ziarelor. Și obțin asta prin tot felul de manevre abile. De pildă, la ședințe, rușii își plasează cu iscusință întotdeauna ultimul cuvînt sau... fac comunicări senzaționale”.

Delegația sovietică a mai folosit, chipurile, și un alt truc plin de subtilitate. „Declarația importantă a lui Herter în problema Berlinului a fost anihilată de comunicarea abil plasată a lui Gromiko că va participa la funeraliile lui John Foster Dulles” — scrie Gayerlin.

Dar să analizăm supțele. Prin participarea sa la funeraliile lui Dulles, A. A. Gromiko n-a făcut altceva decît să-și îndeplinească o datorie de politețe de stat. Deci, ce anume și în ce fel a fost aici „abil plasat”? Dacă e să ne luăm după logica lui Gayerlin, atunci se poate ajunge pînă acolo încît să se afirme că răposatul secretar de stat al S.U.A. „și-a plasat” intenționat astfel decesul ca să reducă la zero declarația lui Herter!

Se naște o întrebare: ce anume îi împiedică pe diplomații occidentali „să-și plaseze cu iscusință” la sfîrșitul ședințelor cuvîntul care să fie luat, apoi, în titlurile ar-

ticolelor din ziare? Și de ce nu sînt ei în stare să anihileze declarațiile sovietice? Gayerlin scrie: „Propunerile de pace ale aliaților reprezintă într-adevăr un program complex, plin de conținut și minuțios elaborat. Programul acesta, probabil, uimește prin luciditatea lui pe majoritatea oamenilor, dacă aceștia îl înțeleg... Toată nenorocirea vine, însă, de acolo că e greu de înțeles”. Vinovat ar fi deci publicul care, ca să ne exprimăm mai delicat, este nepriceput.

Nu, Gayerlin a construit acest eșafodaj complicat pentru că n-are curaj să recunoască sincer, făcînd nici un fel de ocolișuri, că propunerile sovietice prezentate la Geneva, spre deosebire de cele occidentale, trezesc un puternic ecou în inimile oamenilor, deoarece corespund năzuințelor milioanei de oameni.

De altfel, miriada blînd de invidie a lui Gayerlin este elocventă în felul său, deoarece invidia, așa cum a remarcat cu subtilitate Leonid Leonov, este admirația nemărturisită a rataților...

Intoarcere din iad

La drept vorbind, nu e prea limpede de ce agenția americană Associated Press a prins să difuzeze, așa deodată, la 8 iunie, relatarea corespondentului său din Paris, consacrată legiunii străine franceze. Căci în acest text ciudat și contradictoriu nu e nimic nou...

Pe de o parte, agenția recunoaște că „numeroase state europene... au manifestat de multă vreme o vădită iritare în legătură cu metodele de recrutare în legiune”. Pe de altă parte, indignarea pe care legiunea străină o stîrnește pretutindeni este considerată ca „un val al ofensivei propagandistice care e la fel de veche ca și legiunea însăși”. „Le-

giunea este învinuită că adăpostește criminali primejdioși”, — constată Associated Press după care adaugă: „Legiunea arată că nu primește în rîndurile ei persoane condamnate pentru crime de drept comun”. Ca și cum ar fi unul și același lucru! Principalul însă e

că în corespondență nu se pomenește nici un cuvînt despre atrocitățile și reprimările crunte prin care legiunea și-a creat o tristă faimă.

De vreme ce tot a venit vorba despre această chestiune, încercăm să completăm noi această lacună. O să dăm doar un singur exemplu și anume peripețiile unui tinăr în vîrstă de nouăsprezece ani din orașul Winterthur (Elveția), relatate de ziarul elvețian „Der Bund”. Temîndu-se că va fi tras la răspundere pentru furtul unui scuter, tinărul elvețian a fugit în Franța și s-a înscris în legiune. Dar n-a putut suporta coșmarul din Algeria și s-a întors în patrie. În cazul său, legea interzice elvețienilor să se înscrie în legiunile străine, a fost judecat la tribunalul nr. 6 din Zürich.

„În cele zece luni de serviciu prestat în legiunea străină franceză”, scrie ziarul „Der Bund” — tinărul a cunoscut ce înseamnă iadul în adevărată accepție a cuvîntului...”

Ofițerii sînt oameni cruzi care-și bat joc de soldați, pe care-i lovesc pînă la pierderea cunoștinței. Un antrenament absurd de barbar („O să scoatem din voi, idiților, legionari!”), sadisme care pot fi comparate doar cu ale membrilor SS-ului. Asasinarea locuitorilor pașnici, torturi și jafuri — iată ce a văzut în Algeria tinărul elvețian, iată ce a mărturisit el în fața tribunalului.

Aceasta este adevărata față a legiunii străine, dacă e să vorbim despre ea...

Little-Rock pe Rhin

Presa germană abundă în relatări despre samovolniciile rasiale și discriminările împotriva negrilor și a altor „persoane de culoare”, care au loc în R.F.G.

„Spiritul lui Little-Rock se face simțit și la noi. Studenții negri se plîng de ura rasială care există în Republica Federală” — acest titlu a apărut recent în ziarul „Die Welt der Arbeit”, organul Uniunii sindicatelor din Germania occidentală.

Ziarul relatează despre persecuții revoltătoare. Așa, de pildă, studenții de la medicină din Munchen au organizat un bal într-o bodegă. Cînd un student din Camerun a vrut să intre în local, proprietarul bodegii a poruncit să fie lovit și alungat. „Înainte, cel puțin, ar fi încercat să găsească un pretext ca să ne dea afară din restaurant — a declarat un negru unui corespondent al ziarului

Convorbire cu o fantomă

Să nu te miri, cititorule: orice se poate întîmpla pe lume...

Recent, cîteva reviste americane au reluat și difuzat în întreaga lume născocirea absurdă a unui maior suedez care a transformat pașnicul orașel Vinnița într-un „oraș coca-cola”, special creat chipurile, în scopul instruirii de spioni ce urmează să pătrundă în S.U.A.

Acum avem prilejul să aflăm o altă noutate de același soi: este vorba de un „oraș secret al abstracționistilor”. Unde o fi oare situat? Desigur, în U.R.S.S. Putem chiar să precizăm: în Siberia. Ei, drăcia-dracului, se întîmplă uneori să aflăm din presa străină lucruri atît de surprinzătoare despre noi înșine și despre țara noastră, încît ne cuprînde mirarea.

Meritul indoielnic de a fi descoperit „orașul abstracționistilor” revine revistei americane „Art News”. Să vedem cum s-au petrecut lucrurile. Înainte de toate, revista a descoperit la Paris pe un oarecare Pierre Schneider, furnizor de născociri antisovietice. Apoi, cu ajutorul lui neprecupețit a dat de urma unui „tinăr pictor rus care și-a părăsit recent patria, deoarece preferă să locuiască la Paris”. După aceea, totul a mers de la sine.

Pierre Schneider „a luat un interviu”, „tinărului rus” și l-a publicat sub un titlu care atrage îndată atenția: „În U.R.S.S. am fost abstracționist”. „Abstracționistul rus” — ca să fie cit mai misterios, autorul a numit această fantomă „Voks” — a vorbit despre „primii săi ani de studiu în atmosfera înăbușitoare de la Moscova”. Raționamentele ample care arată cît de dăunător și „învechit” este realismul

și cît de minunată este arta abstractă se închide cu următorul dialog:

„Schneider: După o săptămîină petrecută la Paris, oricare suprarealist din provincie ar cunoaște pe toți suprarealiștii din Capitală. În Rusia este posibil acest lucru?”

„Voks”: — În Rusia totul e posibil. După cîte știu, în Siberia a fost creat un oraș secret unde locuiesc numai artiști abs-

tracționisti cărora li s-a dat sarcina să pregătească o mare surpriză întregii lumi. Nu m-aș mira deloc dacă la următoarea Biennială toate premiile vor fi decernate artiștilor ruși...”

Acestea nu sînt decît o înfimă parte din născocirile prin care-și asigură existența propaganda reacționară. Cît de josnic este însă în realitate textul antisovietic cuprins în acest scurt aliniat, care la prima vedere ar putea să pară unora oarecum nevinovat!

Ustin Sufirin, mic burghez din Temriuk, personaj dintr-o schiță a lui Gorki, afirmă: „Fără minciună nu se poate trăi. Omul fără minciună este ca un cocoș fără pene: pleșuv!”

Fără născociri, propaganda occidentală nu poate trăi nici o zi. Fără minciuni e ca un cocoș fără pene: pleșuv...

„Die Welt der Arbeit”. — Acum însă, ei se exprimă cum nu se poate mai grosolan: „Negrii sînt indezirabili”.

La Manheim, la cerearea detectivului unuia din magazinele universale din oraș, a fost arestat inginerul Humphrey L. George. Și asta pentru că detectivul, neputînd explica dispariția a două pulovere din magazin, a declarat, fără să aibe cea mai mică dovadă, că „Puloverele nu puteau fi furate decît de acest tucuriu!”

Reînvierea urii rasiale în R.F.G. e în strînsă legătură cu evoluția generală a statului de la Bonn în direcția moravurilor „celui de al treilea imperiu” fascist. Din nou tonul îl dau rasiștii și revanșarii. Chiar miniștrii în persoană propovăduiesc fătîș rasismul. Astfel, în timpul unei călătorii întreprinse în Uniunea Sud-Africană, ministrul Agriculturii de la

Bonn, Luebke a proslăvit teroarea rasială care e în floare acolo.

Strîns cu ușa în Bundestag de opoziția social-democrată, Luebke a încercat să convingă asistența că cuvîntarea pe care a ținut-o la Johan-

nesburg a fost denaturată. Dar, a fost prins cu minciuna. Social-democrații au publicat textul unei convorbiri pe care Luebke a avut-o cu un corespondent al agenției United Press Internațional și cu care prilej ministrul a declarat: „În problema băștinașilor, Africa de sud a acumulat o bogată experiență. Această experiență ar putea fi de folos și altor țări de pe continentul african... Problema băștinașilor se află aici în miini bune”.

Mai e oare de mirare că pe Rhin își face apariția fantomă Little-Rockului și a Johannesburgului?

(Din „Literaturna gazeta”)

Intre Machiavelli și Willy Brandt

Cunoscutul publicist vest-german Paul Sötte nu are o părere prea bună despre unii dintre concetățenii săi. Uneori, scrie dînsul, îți face impresia că „poartă cu ei, în buzunarul de la haină, un mic Machiavelli”. Afirmînd acest lucru, Sötte i-a avut în vedere pe politicianii pentru care perfidia și lipsa de scrupule au devenit a doua natură.

Willy Brandt, primarul Berlinului occidental, nu se mulțumește doar „cu un mic Machiavelli în buzunarul hainei”. Într-unul din bagaj este țixit cu moștenirea rău famată a acestui politician italian din epoca Renașterii. În buzunarul de la haină, Willy Brandt poartă de obicei un lucru mult mai prozaic, anume carnetul de membru al partidului social-democrat din Germania. Ceea ce nu-l împiedică însă să se comporte ca cel mai credincios membru al partidului lui Adenauer. De altfel, aici intervine machiavellismul lui Brandt...

În aceste zile, Brandt se află din nou pe drum. După ce a vizitat Bonn-ul, s-a îndreptat spre Paris, punctul terminus al călătoriei sale fiind Geneva. La fiecare stație, Brandt își despachetează bagajul și ține discursuri. De la bun început sîntem nevoiți să-i decepțăm pe cititori, spunîndu-le că aceste cuvîntări n-au nimic din finețea și eleganța Renașterii. În schimb, ele respiră mult spirit belicos și falsitate.

La Paris, de pildă, Brandt a declarat că orice înțelegere între Vest și Est în chestiunea reglementării problemei Berlinului ar constitui „un compromis pe scoteala Berlinului”. Ba s-a apucat chiar să înșire rezervele de alimente, materii prime și medicamente care se vor afla, „în caz de blocadă”, la dispoziția lui și ale patronilor săi. Cu imaginația înfierbîntată la culme, Brandt și-a încheiat cuvîntarea cu un strigăt de ajutor:

— Să nu îngăduiți ca orașul nostru să fie cucerit prin înfometare!

Ce sînt aceste cuvinte: o lecție învățată pe de rost sau o lăurăgeala unui nevropat? Pare însă că nu e cîtuși de puțin vorba de delirul unui ireponsabil, ci de un calcul la rece, cît se poate de simplu: să semene confuzii și să deruteze pe naivi. Orice om lucid știe foarte bine că Berlinul occidental nu este amenințat de nici o blocadă. Nimănu-i trece prin mînte „să cucerească prin înfometare” acest oraș. În schimb, cercuri largi ale opiniei publice salută propunerile Uniunii Sovietice care urmăresc să transforme Berlinul occidental într-un oraș liber. Dorința de a denigra propunerile sovietice de pace — iată ce-l determină pe Brandt să pornească pe panta machiavellismului său, mai simplu spus, a calomniei. Strigătele sale alarmiste despre „blocadă” n-au alt scop decît să ajute dușmanilor colaborării internaționale să zădărnicească tratativele care se desfășoară în Palatul Națiunilor de la Geneva.

Făcînd aprecierile sale nu prea măgulitoare la adresa unor politicieni din slujba Bonnului, Paul Sötte remarcă că: „Nici unul dintre ei nu se gîndește că Machiavelli, ca practician, a suferit un eșec”. Într-adevăr, la aceasta politicianii de la Bonn nu se gîndesc, deși ar trebui s-o facă. Studiarea mai atentă a istoriei Renașterii le-ar fi desigur de mult folos oratorilor prea belicoși, de teapa primarului Berlinului occidental.

N. Polianov

SĂPTĂMÎNA